

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 105.241.
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Strateški položaj Češkoslovaške

Kdor je v zadnjem času pazljivo zasledoval odmeve sudetske krize v Evropi, še posebej pa na evropskem zapadu, je moral proti svojemu pričakovanju ugotoviti, da so merodajni krogi češkoslovaški problem v celoti dobro razumeli, listi pa so ga v glavnem pravilno prikazali. Povprečen Anglež in povprečen Francoz, ki sta do včeraj imela le meglene pojme o češkoslovaški državi, njenem geografskem in še posebej strateškem položaju ter vseevropskem pomenu češkoslovaške samostojnosti in srcu Evrope, sta pod vplivom vestnega poročanja pretežnega dela tako angleških kakor francoskih listov na mah doumela bistvo tako zvane sudetske krize. Zlasti v angleški javnosti je mogoče zaznamovati v tem pogledu pravi preobrat, ki ne more ostati brez ugodnih vplivov na razvoj dogodkov v bližnji bodočnosti. Šele v tej zvezi pa se nam v pravi luči kaže ves ogromen pomen neprisliljene, nevsiiljene, stvarne, sistematične in temeljite propagande, ki jo je Češkoslovaška kot mala država, ki se je že od svojega rojstva zavedala svojega posebnega položaja, vodila prav tam, kjer se je izkazalo to za najbolj potrebno. Mala Češkoslovaška ima danes po zaslugi te svoje vestne strogo stvarne propagande polno odličnih prijateljev v vsej Evropi. Tudi v tem pogledu je bratska republika marsikateri mali državi v Evropi vodnik glede pravočasnega zavarovanja njenega mednarodnega položaja.

Nehote mora človek na vse to misliti, ko čita najnovejšo delo polkovnika češkoslovaškega generalnega štaba Emila Moravca, ki je v glavnem namenjeno evropskemu zapadu, kakor to pričča že sam njegov naslov: »Strateška vrednost Češkoslovaške za zapadno Evropo«. Delo odličnega češkoslovaškega vojaškega pisca je najprej izšlo v nemškem jeziku (še pred sudetsko krizo), sedaj pa je pred nami njegov francoski prevod, ki ga je izdala praska založba »Orbis«.

Moravčev knjigo bo moral vzeti v roke vsakdo, kise hoče podrobno poučiti o bistvu češkoslovaškega vprašanja, kakor so ga sprožili novejši dogodki. Zato hočemo nanjo opozoriti tudi naše čitatelje. Razprava je razdeljena v dva dela: v zgodovinski, ki prikazuje strateški značaj srednje Evrope in Češke od najstarejših časov do konca svetovne vojne, in aktualni del, ki v povezanosti novih problemov s preteklostjo izredno jasno prikazuje današnji strateški položaj republike.

Zaradi izredne pomembnosti avtorjevih izjavaj podajamo tu nekaj njegovih ugotovitev, ki jim ni mogoče ugovarjati. V zgodovinskem delu opozarja pisec najprej na splošni strateški pomen srednjega dela Dunava (med Innom in Ipolem). Kdor je bil gospodar tega dela evropskega veletoča in prostora okoli njega, je bil navadno gospodar tudi vse srednje Evrope. Središče tega pasu pa tvori moravski prostor, ki je od nekdaj bil pomembno križišče potov od zapada in jugozapada proti vzhodu in severovzhodu. Tudi avstrijsko-češko-madžarsko sožitje v bivši monarhiji naj bi bilo služilo potrebi po zavarovanju tega važnega prostora, v katerem je bil češki bazen na severu zaščiten z dobro naravno mejo, sudetskimi višavjem.

Ko je Nemčija sredi preteklega stoletja začela svojo politiko ekspanzije na tako zvani »evrazijski osi« Berlin-Bagdad, je iz izjemo Srbije postopoma pridobila vse države ob tej osi za svoj blok, tako tudi bivšo Avstro-Ogrsko. Med vojno so Nemci osvojili vse evropski del evrazijske osi, ki naj bi postala najkrajša zveza Atlantika (Severnega morja) z Indijskim oceanom (Perzijski zaliv). Izid svetovne vojne pa je te račune prekrizal in nastal je povsem nov položaj.

Evropski del evrazijske osi meri v značni črti okoli 1750 km. Od te skupne dolžine pa je bilo leta 1937 v nemški posesti le 470 km, torej približno 900 km manj kakor leta 1914 in celih 1350 km manj kakor leta 1918. Češkoslovaška kontrolira danes 480 km evrazijske osi ob njenem boku, Madžarska 200 in Rumunija 600 km. Iz tega je razvidno, kako velikega pomena so vse te države za današnjo Nemčijo. Gospodar evrazijske osi more postati samo država, ki si zagotovi na tej črti pomoč z boka, kar seveda še bolj izpostavlja Češkoslovaško. Uničenje Češkoslovaške bi na mah odprlo pot nadaljnjim osvojitvam v treh smereh: proti jugu, jugovzhodu in vzhodu, kar bi spravilo v igro tudi Italijo, Poljsko in Rusijo. Francija bi s tem ne bila direktno prizadeta, toda z izgubo svojega vpliva v srednji Evropi bi bila vržena »na evropsko periferijo«.

Preobrat v srednji Evropi bi bil še

ČSL. PROBLEM ZOPET V OSPREDJU Češkoslovaška vladna koalicija proti teritorialnim avtonomijam narodnih manjšin

Praga, 5. avgusta. AA. Dopisnik Havasa se je razgovarjal s šefi vladne koalicije o poslanstvu lorda Runcimana in o koncesijah, ki jih njihove stranke nameravajo dati sudetskimi Nemcem. Predsednik agrarne stranke, Vitkor Beran, ki je v vladni koaliciji najvažnejša in ima 45 poslancev ter ji pripada tudi predsednik češkoslovaške vlade, je dopisniku Havasa izjavil: Agrarna stranka se prizadeva, da bi v duhu pomirjenja in tolerance ustvarila trajne pogoje za mir in da najde vse pozitivne elemente zdrave politike, ki bi privedla do učinkovitega sodelovanja vseh narodnosti na Češkoslovaškem.

Predsednik češke socialistične stranke Klofač je dejal: Po našem mišljenju ima obisk lorda Runcimana namen ugotoviti, ali je na vseh straneh dovolj dobre volje in pripravljenosti za ureditev narodnostnega vprašanja. Reči morem, da smo mi dokazali svojo dobro voljo. Prepričan sem, da bi bil ta notranji problem že davno rešen, če ne bi bilo gotovega tujega posredovanja, in če ta problem ne bi bil služil ciljem, ki so popolnoma različni od sporazuma in sodelovanja vseh narodnosti na Češkoslovaškem.

Predsednik nacionalne unije Hodac, ki ima 14 poslancev, je izjavil: Kakor mislimo, da je prišel lord Runciman v Prago zato, ker zahodne velesile smatrajo, da organizacija »Velike srednje Evrope« ni možna brez sodelovanja z Nemčijo, kakor je bilo to razloženo v načrtu Tardieua. Od svoje strani sprejema Nemčija francosko-angleško sodelovanje. Kar se nas tiče, smatramo, da so Nemčiji potrebne surovine in da njen naravni gospodarski razvoj ne bo mogoč, če bo zanjo Srednja Evropa zaprta. Mi smo pripravljeni, da z njo sodelujemo čim bolj v okviru »Velike srednje Evrope«, t. j. s Poljsko, Italijo in vsemi podunavskimi državami. Če se to sodelovanje uresniči, pa je nujno potrebno, da ostane Češkoslovaška neodvisna. Potrebno je tudi, da ostanemo politično močni. Poleg ostalih svojih zahtev bi Henlein izrazil tudi politično oslabitev in razčlenjenje češkoslovaške države. Normalno funkcioniranje osrednjih oblasti bi tako postalo nemogoče. Obstaja meja, preko katere ne moremo iti. Ta meja je pred teritorialno avtonomijo. Stranka nacionalne unije ne bo pristala na

to, da bi se država razdelila in da bi sudetski Nemci dobili teritorialno avtonomijo. Prepričan sem, da bomo s pomočjo zapadnih velesil mogli priti do kompromisa, ki bo pripomogel k vzpostavitvi ravnotežja, in ki bo preprečil hujše potrese.

Trgovinski minister in predsednik obrtniške stranke (17 poslancev) Mloch pa je dejal: Lord Runciman more mnogo doprinese k rešitvi čsl. narodnostnega vprašanja. Integriteta, suvereniteta in neodvisnost CSR morajo biti nedotaknjene. Naša stranka, kakor tudi ostale stranke vladne koalicije, ne more sprejeti teritorialne avtonomije, t. j. razdelitve Češkoslovaške na neodvisne teritorije po narodnostih. Če bodo sudetski Nemci pokazali dobro voljo, bi moglo biti vprašanje avtonomne uprave rešeno po vladnih predlogih. Naš geografski položaj je iz naše države ustvaril ključ za vzhodno Evropo in Balkan.

Runcimanovi obiski in sestanki

Praga, 5. avgusta. h. ČTK objavlja naslednje poročilo: Tajništvo misije lorda Runcimana je objavilo danes naslednji komunikat:

Ministrski predsednik dr. Hodža in zunanji minister dr. Krofta sta danes dopoldne obiskala lorda Runcimana v hotelu »Alcron« in mu vrnila njegov včerajšnji obisk. Prezident republike dr. Beneš in sooprograta sta danes lorda Runcimana in sooprograta povabila na dejeuner. Razgovori med sodelavci lorda Runcimana in zastopniki sudetske nemške stranke, ki so se začeli v četrtek 4. t. m. zvečer, se bodo nadaljevali v soboto 6. t. m.

Lord Runciman je sredi, kakor smo že včeraj poročali, sprejel deputacijo sudetsko-nemške stranke s predsednikom poslanskega kluba Kundtom na čelu. Runcimanovi sodelavci so ostali z zastopniki sudetskimi Nemcem v razgovorih nepretrgoma pet ur, torej do 2. ponoči.

Danes ob 17. je lord Runciman sprejel voditelja nemške socialno-demokratske stranke poslance Venceslava Jakscha.

Tudi po prihodu lorda Runcimana se delo političnega ministrskega odbora za novo ureditev države stalno nadaljuje, dejansko pa so vladni osnutki narodnostne

ga statuta kakor tudi vseh ostalih zakonskih osnutkov že skoro izgotovljeni. Včeraj in danes so politični ministri obravnavali predvsem spomenico sudetsko-nemške stranke. Vlada pripravlja pismen odgovor na to spomenico, v katerem bo podrobno zavzela stališče glede vseh znanih zahtev, ki jih je Henlein postavil v Karlovih Varih.

Madžarski zastopnik pri Hopfordu

Praga, 5. avg. v. Včeraj je prišel v Prago zastopnik madžarske opozicije Esterhazy, ki ga je sprejel Runcimanov spremljevalec Hopford. V razgovoru se mu je Hopford zahvalil v Runcimanovem imenu za pozdrav, ki je bil objavljen v madžarskem opozicijskem listu v angleščini, ter mu je sporočil, da bo lord Runciman prihodnji teden na razpolago zastopnikom madžarske opozicije za razgovore. Madžarska opozicija je sestavila spomenico, v kateri zahteva: 1. Državni jezik naj bodo češki, nemški, slovaški, madžarski, ruski in poljski. Vse državne listine naj se izdajo v vseh jezikih. 2. Vojaki iste narodnosti naj se združijo v lastnih četah. 3. Vse razprave pred sodišči ali upravnimi oblastmi naj se vrše v jeziku stranke, ne glede na njeno bivališče ali sedež oblasti.

„Manchester Guardian“ o položaju

London, 5. avgusta. h. Za razpoloženje v Angliji glede češkoslovaškega vprašanja je značilno poročilo diplomatskega sodelavca »Manchester Guardian«, ki je očitno inspirirano z odločilnih mest. Poročilo pravi med drugim, da se splošno priznava, da je mislija lorda Runcimana uspešno demonstrirala veliko zanimanje, ki ga ima Anglija ne samo za ureditev spora med češkoslovaško vlado in sudetskimi Nemci, temveč tudi za ohranitev neodvisnosti Češkoslovaške. Nobenega govora ne more biti o tem, da bi se našla kakršnakoli poljubna rešitev, kajti biti mora samo mirna rešitev. Analogija z Avstrijo ne drži, kajti zapadne sile Češkoslovaške niso črtale. V Londonu smatrajo,

da je gotovo, da se bodo Čehoslovaki borili in sicer dobro borili v boju z vsakim napadalcem. Ni izključeno, da bo Češkoslovaška priznala sudetskimi Nemcem nove koncesije, toda v Angliji so že dobro spoznali, da češkoslovaška vlada ne more dati in ne bo dala takih koncesij, ki bi posredno ali neposredno ogrozile neodvisnost države ali pa slabele njeno vojaško silo. Če kdo zahteva koncesije preko teh mej, se mora smatrati, da se ne potegeje za to, da bi sudetskim Nemcem priboril pravice, temveč bi hotel napraviti Češkoslovaško za svojega vazala.

Presojanje situacije v Parizu

Pariz, 5. avgusta. w. V tukajšnjih političnih krogih pričakujejo, da bo češkoslovaško vprašanje tudi v bodoče ostalo v rokah diplomatov in državnikov in da se bo proti koncu avgusta začela mirnejša doba v srednjeevropski politiki. Prav tako računajo, da bodo do konca avgusta znani že prvi konkretni izidi Runcimaneve misije.

Osuski v stalnem stiku z Bonnetom

Pariz, 5. avg. b. Francosko zanimanje za razvoj dogodkov na Češkoslovaškem po prihodu angleškega posredovalca Runcimana najboljše označuje okolnost, da je češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski v stalnem stiku z zunanjim ministrom Bonnetom, katerega sproti informira o vsem, kar mu poročajo iz Prage.

Nic manjše pozornosti pa ne posvečajo v Parizu tudi Madžarski. V zvezi z napovedanim obiskom madžarskega regenta Hortija v Nemčiji so se razširile v poučnih krogih informacije, po katerih ni izključeno, da bodo ob priliki tega obiska sklenjene med Madžarsko in Nemčijo nove politične, gospodarske in znanstvi tudi vojaške konvencije.

Zanimanje Amerike za dogodke v ČSR

London, 5. avgusta. h. Praški obisk ameriškega poslanika v Berlinu Wilsona je v Londonu izzval veliko pozornost. »Exchange Telegraph« poroča iz Prage, da je bil poslanik Wilson v avdienci pri predsedniku dr. Benešu in zunanjemu ministru dr. Krofti. Wilsonov obisk smatrajo v Londonu za dokaz, da se Washingtonska vlada izredno živo zanima za situacijo v Evropi, posebno pa za razvoj dogodkov na Češkoslovaškem.

Bolgarski kralj Boris knezu namestniku Pavlu

Beograd, 5. avgusta. AA. Bolgarski kralj Boris III. je poslal Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu naslednjo brzojavko:

Srečen sem, ker Ti morem poslati svoje najiskrenejše čestitke ob podpisu solunskega dogovora in Ti sporočiti svoje veliko zadovoljstvo nad tem zgodovinskim dejanjem, ki zagotavlja balkanskim narodom srečno bodočnost.

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je odgovoril kralju Borisu brzojavno: Tvoja ljubezniva brzojavka me je globoko ganila. Tudi jaz Ti kar najtopleje čestitam k velikemu delu za mir, ki ga pomeni podpis solunskega dogovora. Ta modra politika je jamstvo za mir in blaginjo balkanskih narodov.

Francosko posojilo Bolgariji

Pariz, 5. avg. h. Iz Sofije poročajo, da je francoski bančni konsorcij dovolil bolgarski vladi kredit v višini dva milijona funtov sterlingov. Posojilo se bo obrestovalo po 5 in pol odstotka in bo vrnjeno v štirih letih. Del posojila bo bolgarska vlada porabila za plačilo večjih francoskih dobav za Bolgarijo.

Italijanska sodba o solunskem sporazumu

Rim, 5. avg. b. »Informazione Diplomatica«, oficijozno glasilo zunanega ministrstva, piše o solunskem sporazumu med Bolgarijo in Balkansko zvezo med drugim:

V italijanskih odgovornih krogih je bila sklenitev solunskega sporazuma sprejeta z velikim zadovoljstvom. Sporazum potrjuje na eni strani moralno olajšanje,

bolj usoden za Anglijo, kajti kdor bi postal gospodar prostora med petimi morji na bližnjem vzhodu (nad Sredozemskim, Črnim, Kaspijskim morjem, Perzijskim zalivom in Rdečim morjem), kar bi pomenilo ločitev Afrike od Azije ter Evrope in Afrike od azijske celine. Gospodar evrazijske osi bi ob enem z rumunskimi ležišči nafte dobil v svoje roke tudi velika ležišča te surovine v naznačenem prostoru bližnjega vzhoda, kar bi bilo spričo današnje vloge letalstva ogromnega pomena. Tako je torej Češkoslovaška z obvladovanjem okoli 500 km evrazijske osi »predstraža rumunske petrolejske baze in velikih ležišč nafte na bližnjem vzhodu«. Iz tega pa sledi, da mora Anglija organizirati uspešno obrambo morskega bazena ter zveze z Afriko in južno Azijo »že na grebenih Sudetov in Karpatov«, kajti v to jo sili poznavanje današnjih zahtev značne strategije.

ki je nastopilo v podunavsko-balkanskem predelu, na drugi pa daje upravičeno zadoščenje Bolgarom. Revizija neučelne mirovne pogodbe služi lahko, kakor je bila izvedena v duhu največje spravljivosti, nedvomno za zgled, ki bi ga bilo treba posnemati tudi na drugih evropskih področjih, kjer je položaj še vedno kočljiv. Italija, ki je pri razvoju podunavsko-balkanskega prostora živo zainteresirana, pozdravlja z zadovoljstvom vse, kar lahko pripomore k zboljšanju vzajemnih odnosov med narodi, ker je bil s tem napravljen korak tudi k splošnemu evropskemu pomirjenju.

Angleške čestitke Grčiji

London, 5. avg. b. »Daily Telegraph« poroča iz Aten, da je tamkajšnji angleški poslanik sir Sidney Watelow obiskal grškega min. predsednika Metaxasa in mu v imenu britanske vlade čestital k pristanku Bolgarije na sodelovanje z Balkansko zvezo.

Obramba Egipta

London, 5. avg. b. Včeraj sta zunanji minister lord Halifax in egiptski min. predsednik Mohamed Mahmud paša podpisala v zunanjem ministrstvu angleško-egiptski dodatni sporazum o tehničnih vprašanjih, ki so ostala z angleško-egiptsko pogodbo iz l. 1936 še nerешena. Glavne določbe novega sporazuma se tičejo predvsem vojaških ukrepov za skupno obrambo Egipta. Sporedno s pogajanjem za sklenitev tega dopolnilnega sporazuma so se te dni pogajali tudi o finančni pomoči Egiptu.

Italija in Poljska sta za zavojevanje evrazijske osi velikega pomena, saj tvorita njena boka, toda na drugi strani pa se prav v tej zvezi kaže tudi za ti dve državi pomen Češkoslovaške v posebni luči, kajti Češkoslovaška je s svojim bočnim položajem ogromne važnosti tudi za zavarovanje italijanskih interesov v srednji Evropi, medtem ko je za Poljsko važna »kot vezni člen med njo in Italijo«.

Avtor zaključuje svoje zanimivo razpravo z opazkami o strateškem in vojaškem pomenu Male antante in Balkanske zveze kot dveh »stražnikov na evrazijski osi, na kateri je Češkoslovaška predstraža«. Po mnenju pisca — in menimo, da bi bila o tem vsaka debata odveč — sta oba bloka držav »osnovnega pomena za ohranitev statusa quo« v vsem tem strateško tako izpostavljenem predelu Evrope. Tj za ključki so danes, ko se uveljavlja večja povezanost balkanskih držav, še posebno zanimivi in visoko aktualni.

Novi uspehi republikancev zapadno od Teruela

Republikanci so zavzeli tako na teruelski fronti kakor ob Ebru zopet več važnih postojank

Barcelona, 5. avg. AA. Prodiranje republikanskih čet v odseku Albarracina zahodno od Teruela se nadaljuje. Republikanci so prodri na pobočju pogorja Universales, zavzeli vasi Villar del Cobo in Muelo de San Juan ter napadajo sedaj Nogueru. Sovražnik se je na te napade resno pripravil in je vrgel s fronte južno od Teruela mnogo vojščev, ki se sedaj utrjuje na pobočjih Universalesa.

Republikansko vrhovno poveljstvo objavlja:

Ob Ebru so divjali siloviti boji. Vse sovražne napade smo odbili. Republikanske čete so zavzele tri važne višinske postojanke severno od Fayona.

Na teruelskem bojišču so republikanske čete na odseku Guadalaviara nadaljevale prodiranje ter sovražnika pregnale z nekaj važnih točk.

Francovo vojno poročilo

Salamanca, 5. avg. AA. Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

Včeraj smo ob Ebru odbili sovražni napad. V odseku Meguizenze so si nacionalistične čete izboljšale svoje prednje bojne postojanke. Na teruelskem bojišču smo na razvodju Guadalaviara in Taja zapodili v beg sovražnika, ki se je po tem našim napadu začel umikati. Nacionalistična letala so bombardirala ob Ebru zveze, ki jih je imel sovražnik s svojim zaledjem. Na železniških postajah v Tarragoni in Cambrilisu so bombardirala naša letala vlake. Bombardiranje je bilo očitno uspešno.

Letalski napadi

Bilbao, 5. AA. Po uradnem poročilu so Francova letala obstreljevala preteklo noč železniško postajo Altarulo in neko

municijsko tovarno v Kataloniji, in po vzročila velike eksplozije.

Franco v defenzivi

Pariz, 5. avg. o. »Oeuvre« poroča danes obširno o položaju v Španiji in zlasti o nadaljnjih uspehih republikancev na pobočju zapadno od reke Ebro. Republikanci prodirajo sedaj proti Albarracinu, od katerega so oddaljeni le še 12 km. Prodor se nadaljuje ob obeh straneh reke Guadalaviara. Včeraj popoldne in danes so zavzeli republikanci več strateško pomembnih postojank in zasegli nacionalistom velike množice vojni potrebščin. Mnogo nacionalistov je bilo ujetih.

Od pričetka tedna so republikanci zavzeli že 43 km2 ozemlja. Zelo aktivna pa je republikanska vojska tudi ob Ebru s smem. Nacionalisti se tam sicer trdovratno branijo, kakor pa vse kaže, je njihov odpor deloma že zlomljen. Operacije vladnih čet se razvijajo točno po načrtu. Nacionalisti, ki so predvčerajšnjim prešli v protinapad, niso dosegli niti najmanjšega uspeha.

Anglija urgira

Francov odgovor

London, 5. avg. w. Odgovor generala Franca glede načrta o umiku inozemskih protovoljcev pričakujejo v Londonu prihodnji teden. Generalni agent angleške vlade, ki se je pred 8 dnevi vrnil na svoje mesto, je baje v razgovoru z vodilnimi možni španske nacionalne vlade poudaril, da bi angleška vlada želela čim prejšnji odgovor glede tega načrta. Barcelonski odgovor je bil že dostavljen in ga sedaj proučujejo v zunanjem ministrstvu.

Problem rasizma v Italiji

Rim, 5. avg. i. Danes je »Informazione Diplomatica« objavila daljšo beležko o plemenskem problemu v Italiji. V uvodu ugotavlja, da obstaja italijanski rasizem že od l. 1919. Pridobitev kolonialnega imperija je postavila rase vprašanje Italije in prvo vrsto aktualnih problemov. Druge države pošiljajo v svoje kolonije le malo funkcionarjev in same izbrane ljudi, Italija pa namerava v Libiji in vzhodni Afriki s časom zaradi svoje preobljudenosti naseliti na milijone svojih kmečkih prebivalcev. V tem primeru bi nastala za italijansko pleme velika nevarnost. Zato mora italijanska vlada poskrbeti, da se popolnoma onemogoči križanje italijanskega in afriških plemen. Nadalje pravi »Informazione Diplomatica« da italijanska vlada niker ne namerava po kakem načrtu preganjati židov v Italiji. V državi živi po židovskih statistikah okrog 44.000 židov. Vsekakor bo treba z

naknadnim štetjem kontrolirati te podatke. Sorazmerno bi po tej številki odpadel po en žid na tisoč Italijanov. Glede na to razmerje bo treba v bodoče reducirati tudi število židov v državnih in samoupravnih službah. »Informazione Diplomatica« zaključuje z ugotovitvijo, da mora rasizem postati duhovno imetje italijanskega naroda, osnova države in varnostni faktor italijanskega imperija.

Sestanek Duffa Cooperja z Beckom

Varšava, 5. avg. AA. Po poročilih listov se bo britanski mornariški minister Duff Cooper sestal v Gdyni s poljskim zunanjim ministrom Beckom, ki se vrača iz Osla. Listi mislijo, da se bo Beck vrnil v Varšavo preko Berlina.

Položaj na Daljnem vzhodu še vedno zelo resen

Japonci pričakujejo, da se bodo pogajanja z Rusijo nadaljevala

London, 5. avg. o. Japonska je predlagala Rusiji, naj bi spor med njima likvidirala posebna komisija, ki naj bi določila nove meje med Rusijo na eni ter Mandžurijo in Korejo na drugi strani, ruska vlada pa je predlog odločno zavrnila, češ, da sedaj ni več mogoče določiti nikakih mej, ki v smislu pogodbe med Rusijo in Kitajsko iz l. 1868 že dejansko in pravno obstojajo. O tem sporu zaradi meje je ruska vlada dala izdala komunika, v katerem pravi, da je Rusija leta 1908 s takratno kitajsko vlado sklenila pogodbo o meji, ki je bila tudi začrtana na posebnih zemljevidih. Po en izvod teh zemljevidov hrani rusko zunanje ministrstvo. Sodeč po meji, ki je bila v njih začrtana, pripada Čangkuŋfeng Rusiji, japonska vlada pa svoj predlog ni utemeljila z nikakimi dokumenti, na podlagi katerih bi bilo mogoče zahtevati kakšne korekture ali pa celo novo določitev meje.

Presenečenje v Tokiju

Tokio, 5. avg. o. Ruski komunik je v Tokiju izzval veliko pozornost. Japonska vlada nanj še ni odgovorila. Vsekakor so v zunanjem ministrstvu precej presenečeni, ker je ruska vlada odklonila japonski predlog za določitev novih mej na spornem področju.

V japonskih političnih krogih menijo, da odgovor ruskega zunanjega ministra Litvinova na predloge japonske vlade onemogoča pogajanja. Pričakujejo, da se bodo pogajanja nadaljevala, ne taje pa, da je položaj še vedno zelo resen, ker se stališči obeh strank zelo razlikujeta.

Predsednik vlade je na vprašanje novinarjev, ali je namestnik zunanjega ministra Horinicu po večeršnjem razgovoru s sovjetskimi poslancem predlagal umik obojih čet, izjavil, da je najbrže to

storil. Nadalje je sporočil, da še nima informacij o razgovoru med Litvinovom in japonskim poslanikom Sigemicom v Moskvi. Ko so ga vprašali, ali je kaka stranka predlagala premirje, je odgovoril, da sploh ni vojnega stanja in da zato ne more biti govora o kakšnem premirju. Vsekakor bo Japonska predvsem počakala na odgovor iz Moskve in bo šele potem kaj ukrenila. Nadalje je predsednik vlade izjavil, da je večina pokrajine pri Čangkuŋfengu v japonski posesti. Za sedaj ni znamenj, je končal svojo izjavo, iz katerih bi se dalo sklepati, da se bo napetost povečala.

Boji se nadaljujejo

Tokio, 5. avg. w. Boji okoli Čangkuŋfenga so se po japonskem urad, poročili večer ves dan nadaljevali. Ruske čete so ne prestanto obstreljevale japonske postojanke in skušale pri Koju prodreti preko njih. Ob korejski meji ležečo vas Kojo so že preteklo sredo bombardirali sovjetski letalci.

Zastopnik zunanjega ministrstva je izjavil, da so se davi boji pri Čangkuŋfengu znova pričeli. Ob 4.30 so sovjetske sile strahovito bombardirale japonske postojanke, prav tako energično pa so odgovorili tudi Japonci.

Jukik na Koreji, 5. avg. AA. Reuterjev dopisnik, ki je prišel s področja pri Čangkuŋfengu, poroča, da sovjetske čete neprestano bombardirajo japonsko ozemlje, vendar pa se Japonci ne poslužujejo dosti svojega topništva, razen proti sovjetskemu letalom. Japonci mislijo, da pripravljajo Rusi veliko ofenzivno pehote na Čangkuŋfeng. Vsa okoliška polja so posejana z japonskimi in sovjetskimi bombami.

Hudi boji ob Jangceju

Velike povodnji ovirajo japonsko prodiranje, razen tega se je ojačila še kitajska obramba

Hankov, 5. avg. AA. Po poročilih iz kitajskega vira so večeraj zopet oživil boji na bregovih Jangceja, južno od Kiukianga. Japonci so prešli v napad. Boji še trajajo, vendar pa ni z nobene strani podrobnejših poročil o njihovem poteku. Japonsko prodiranje severno od Jangceja je zaradi silnih povodnji zadelo na velike težave. Japonske prednje straže so prispele do 10 km vzhodno od Vunktinga. Pod varstvom sedmih japonskih vojniških ladij je skušalo nad 100 džunk izkrcati vojaštvo na južnem bregu Jangceja. Poskus pa se je izjalovil. Zdi se, da je kitajsko letalstvo dobilo ojačanje, ker je postalo zelo živahno. Davi je več eskadril kitajskih bombnikov napadla japonsko vojno brodogradnjo na Jangceju, ki je prihajalo od jugovzhoda.

Japonske čete, ki so nedavno začele na jugu prodirati v smeri proti Nančangu, so se danes nepričakovano umaknile proti Kiukiangu. Da bi Japonci skušali prodirati v smeri proti Hankovu, ni nobenega znaka. Na severnem bregu Jangceja, okoli 80 km severovzhodno od Ceukianga, so bili po poročilih kitajskega vrhovnega poveljstva vsi japonski napadi odbiti. Japonske voje ladje so po reki Jangce priplule že na 25 km daleč od Kiukianga ter so obstreljevale važno mesto Pahshueh na severnem bregu. Možno je, da Japonci namestijo na izkrcati svoje čete ter prisilijo japonske oddelke, da se umaknejo na obeh straneh Jangceja.

Največji angleški letalski manevri

London, 5. avg. b. Danes so se začeli doslej največji angleški letalski manevri, pri katerih sodeluje nad 900 najmodernejših angleških bojnih letal. Pozorišče manevrov je velik pas vzhodne obale. Letala so razdeljena v napadalno in obrambno skupino. Razen velikega števila letalcev je pri manevrih zaposlenih tudi 17.000 vojakov suhozemne vojske, večje število žarnetnih oddelkov ter 3 do 4 tisoč nepričakovanih prostovoljcev. Posebna naloga teh manevrov ni morda izvedba letalskega napada na Anglijo, temveč samo preizkušnja brezhibnega sodelovanja vseh enot in poveljstev, pri čemer se posebna pozornost posveča uspešni protiletalski obrambi na obljudenih mestih obale.

Eksplodizija kotla na italijanski križarki

Rim, 5. avgusta, i. Danes je agencija Stefani objavila uradni komunik o strašni nesreči, ki se je pripetila na križarki »Quartore«. Katastrofa je zahtevala 15 žrtve med mornarji, 28 ljudi pa je dobilo nevarne opekline in druge poškodbe.

Križarka »Quartore« je iz Pollenze odplula po Sredozemskem morju, med potjo pa je v strojem oddelku nenadno eksplodiral kotel Križarka je še dospela v Palmo na Mallorci, kjer so ranjence prenesli v tamkajšnjo bolnišnico, v kolikor jih niso prepeljali z letali na Mallorco. Španski zdravniki so si mnogi prizadevali, da bi rešili življenje ranjenih italijanskih mornarjev. Pri eksploziji je bilo 7 mornarjev ubitih, nadaljnjih 8 pa je podleglo poškodbam v bolnišnici. Kakor pravi agencija Stefani, križarka ni bila toliko poškodovana, da bi ne bila več za nobeno rabo.

Corrigan zopet v Ameriki

New York, 5. avg. AA. Ameriški letalec Corrigan, ki je brez dovoljenja poletel iz New Yorka na Irsko, se je vrnil s parnikom »Manhattan« v New York. Ob vrnitvi mu ni priredili tako svečan sprejem, da podobnega še ni bilo, odkar je Lindbergh preletel Atlantik. Sličen sprejem je doživel samo še Huyhes.

Hudo neurje v Rokavskem prelivu

Havre, 6. avg. w. Večera popoldne je divjal v Rokavskem prelivu silen vihar z nalivom, ki je tudi v Havru povzročil mnogo nepravil. V mestu so bile nekatere ulice poplavljene do pol metra visoko.

V zapadni Angliji je divjala večeraj nevihta celih 6 ur. Več železniških in telefonskih zvez je bilo prekinjenih. Mnoge reke so prestopile bregove in obstoj velika nevarnost povodni. Poškodovaneje bila tudi električna centrala v Bristolu.

Nj. Vel. kraljica na Bledu

Bled, 5. avgusta. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je prišla iz Rumunije na Bled, kamor sta prišla že snoči Nj. kraljeviča Tomislav in Andrej iz Anglije, kjer sta se šolala.

Beleške

Priprave za sprejem dr. Mačka v Beogradu

V zvezi s pripravami za prihod dr. Mačka v Beograd je bila večeraj dopoldne plenarna seja tajništva bivše demokratske stranke. Ker je treba sprejem dr. Mačka tudi v tehničnem pogledu pripraviti do zadnje podrobnosti, se bo tajništvo, ki so mu poverjeni ti posli, odslej sestajalo dnevno vse do 14. avgusta.

O shodih in številkah

»Slovenec« ni prav nič zadovoljen z živahno aktivnostjo JNS, ki se kaže v številnih shodih in sestankih po vseh banovinah. Rad bi svoje bralce prepričal, da ti shodi v resnici niso tako obiskani, kakor stoji to v listih. Če mu je tako odštevanje in deljenje v tolažbo, mu jo radi privoščimo, kakor mu privoščimo tudi veselje, ki ga ima s prištevanjem in množenjem pri simpatičnih mu prireditvah. Ne bomo se spuščali z njim v polemiko, a tudi ne bomo sledili njegovemu vzgledu, da bi na eni strani vse z 2 ali 3 delili, na drugi strani s tistima številčkama množili. Pač pa smo mnenja, da bi »Slovenec« zelo ustregel — ne nam, temveč svojim bralcem, če bi enkrat pojasnil, zakaj se n. pr. prireja v njegovem taboru v Sloveniji vsi mogoči shodi, samo ne politični. Pred dobrim mesecem smo ga prosili, naj pove točno število udeležencev pri nekem sprevodu, ker so to število njegovi listi prvotno šteli deset resničnojubno označili, pozneje pa z radikalnim prištevanjem do neprijetno »pomoto« temeljito popravili. Do danes se »Slovenec« naši prošnji ni odzval.

»Obzorovi« napadi na JNS in njih pravi namen

V zagrebških »Jugoslovenskih novinah« je naravnost mojstrsko obračunal z intrigantskim »Obzorom« bivši minister in poslanik dr. Prvislav Grisogono. Kot objektivni človek in jugoslovenski nacionalist, ki danes ne pripada nobeni stranki, ugotavlja dr. Grisogono, da ciljajo vsi večni napadi Obzora na JNS na čisto kaj drugega, kakor pa na njeno delo za časa vladanja režima JNS. »Obzor« napada preko JNS tisto, kar je obstojalo že pred njenim režimom in kar obstaja tudi danes. To je idejno bazo, na kateri se je naša država rodila — idejo narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. In človek se samo vprašuje, zakaj so potrebni vsi napadi na JNS, če se cilja pri tem na idejo narodnega edinstva. Morda žele s tem gospodje prevariti jugoslovenske nacionaliste, ki stoji izven okvira JNS, da se bore samo proti Jugoslovenski nacionalni stranki, ne pa proti ideji narodnega edinstva.

Narodno edinstvo imajo danes formalno vse stranke od JRZ do socialistov. Odrkli so se mu samo komunisti po naročilu Moskve in za srbijski demokrati, ki so obesili na klin načelo enega edinstvenega naroda ter ga zamenjali s principom treh narodov.

Med zelenimi in krščanskimi socialisti

Na neprestane napade zelenega »Slovenskega delavca« in njegovih očetov se oglasa sedaj veteran slovenskih krščanskih socialistov, g. Jože Gostinčar, in s krepko besedo zavrača vsa natočevanja in laži, naperjene proti Jugoslov. strokovni zvezi. Posebno odločno zavrača očitke, da simpatizirajo krščanski socialisti s komunistom in da so se vdinjali marksizmu. Starina Gostinčar pravi, da je bil pokojni papež Leon XIII. po merilu »Slovenskega delavca« prav toliko komunist, kolikor so danes krščanski socialisti, ki izpolnjujejo in propovedujejo samo nauke papežev enciklike.

S slovensko združeno opozicijo ni nič

Po beograjski »Politiki« smo tudi mi pred dnevi zabeležili vest o ustanovitvi slovenske združene opozicije, ki naj bi se sestala pretekli teden v Ljubljani v vili odvetnika dr. Stanovnika. Po beograjskem poročilu so se izjavili za ustanovitev »slovenske združene opozicije« zastopniki kmetsko-delavskega gibanja pod vodstvom dr. Kukovca in dr. Lončarja, zastopniki krščanskih socialistov, delegati levčarskih delavcev in pa zastopniki slovenskih socialnih demokratov.

Sedaj sta se javila organa slovenskih socialnih demokratov »Delavska politika« in krščanskih socialistov »Delavska pravica«. Oba pravita, da so vesti o kaki udeležbi njihovih prijateljev na sestanku v vili dr. Stanovnika izmišljene. Sestanka se ni udeležil noben socialni demokrat, pa tudi noben krščanski socialist.

Glas iz Amerike o pomenu jugoslovenske ideje

Najstarejši jugoslovenski tehnik v Zedinjenih državah, »Jugoslovenski glasnik«, ki izhaja že 33 let ter je službeno glasilo 1903 osnovane »Slovensko-hrvatske zveze«, objavlja članek »Brez Jugoslovenov«, v katerem pravi med drugim: »Jugoslovenstvo ni izmišljotina in bo ostalo z našim narodom neizbrisljivo zvezano, dokler bo živel naš narod. Zavedamo se stvarnosti in poznamo prilike tako med nami, kakor v domovini. Mi vemo prav dobro, koliko zla se dela v imenu jugoslovenstva in proti jugoslovenstvu. Kakor se prilike razvijajo sedaj, ne bi bilo nič čudnega, če bi jugoslovenstvo proglasili končno še za veleizdajstvo. S takim veleizdajstvom smo se ponašali v naši preteklosti, pa se bomo z njim ponašali tudi v bodočnosti, prežeti vere, da bodo po časih beganja in strasti zopet zasijali lepši dnevi narodnega preporoda. Ako ne bi bilo Jugoslovenov, ne bi bilo Jugoslavije. In brez Jugoslovenov ne bo Jugoslavije.«

Finančne težkoče

»Hrvatske Straže«
Organ hrvatske Katoliške akcije »Hrvatska Straža« ima neprestano težave s svojimi financami in od časa do časa ubira na

Amerika v primeru evropske vojne

George Gallup, ki je znan kot skrben proučevatelj ameriškega javnega mnenja, je pred kratkim organiziral javno glasovanje v Zedinjenih državah Severne Amerike o vprašanju, kakšno stališče bi Američani zavzeli v primeru evropske vojne. Glasovanje je bilo izvedeno z vso natančnostjo po vzoru referendumov, tako da mu lahko pripisujemo značaj pravega plebiscita. Zapanje »volilcev« si je Gallup pridobil z resnostjo svojega postopanja in pa zaradi tega, ker so izsledke njegovih glasovanj vedno potrdili dogodki. Tako je na primer že cel mesec pred Rooseveltovo izvolitvijo za prezidenta napovedal njegovo izvolitvijo na podlagi svojega posebnega referenduma med volilci. To pot je Gallup stavil Američanom konkretno vprašanje, s kom bi simpatizirali v primeru evropske vojne, z Anglijo in Francijo, ali z Nemčijo in Italijo. Izid glasovanja je bil v odstotkih naslednji: 66% glasovalcev se je izreklo za Anglijo in Francijo, 3% za Nemčijo in Italijo, 31% pa je bilo nevtralnih.

Pred važnimi dogodki?

»Manchester Guardian« je objavil te dni izveščke iz predavanj, ki so jih imeli v polletni šoli liberalne stranke nekateri znani angleški politiki in publicisti. Diplomatski urednik lista F. A. Voigt, ki velja za enega izmed najbolj informiranih angleških novinarjev, je podrobno govoril o ogroženosti češkoslovaške države ter je pri tem iznesel senzacionalne podatke o vojaških pripravah neke velesile. Po mnenju angleškega novinarja smemo že v bližnji bodočnosti pričakovati velike in važne dogodke. Zato

Želje in potrebe državnih strojevodij

Sarajevo, 5. avg. s. Danes je minister za promet dr. Spaho obiskal strokovno združenje strojevodij kraljevine Jugoslavije. Ob tej priliki mu je bila izročena kot simbol njegovega resora in simbol poklica strojevodij miniaturna, meter dolga lokomotiva.

V imenu oblastne uprave združenja strojevodij ga je pozdravil g. Oberdal iz Sarajeva. Minister dr. Spaho se mu je prijetno presenečen nad darilom prisrčno zahvalil za pozdrav.

Zatem je imel najprej daljši nagovor predsednik centralne uprave strokovnega združenja strojevodij Lazar Bučić, ki mu je ob razložit želje in potrebe strojevodij. Poudarjal je, da je bil položaj strojevodij nekdanj mnogo boljši kakor danes. Tedaj so mogli vse svoje sposobnosti posvetiti samo svoji težki in odgovorni službi, pri čemer so tudi sami čutili blagodejne posledice svojega napornega dela v teku časa pa so morali čim dalje več dati za potrebe in varnost prometa, dočim so bili na drugi strani neprestano zapostavljeni tako v javnosti kakor pri merodajnih činiteljih. Po zakonu o ureditvi predvojnih srbskih železnic iz l. 1910 je bil strojevodij samo strojevodij, ali z drugimi besedami, te vrste uslužbenci so se razlikovali med seboj samo po službenih letih, počenši od gotovega razreda do največje stopnje svojega poklica. Tedaj so strojevodije uživali polno moralno in materialno priznanje, ki so ga po svojem težavnem in odgovornem poklicu tudi

v polni meri zaslužili. Z zakonom o državnem prometnem osebju iz l. 1932 se sistematsko podcenjuje ta strokovna usposobljenost in poklic državnih strojevodij, ker se daje prednost v tej kategoriji uslužbencev osebam, ki imajo dva do štiri razrede srednje šole. Sedaj je strojevodja prenehala biti strojevodja, ker je postal mazač vagonov, čuvaj vodnih črpalk, dnevnika, služitelj, zvanik II. ali I. kategorije. Le malo je tako srečnih, da se imenujejo uradniki, dejansko pa je strojevodja tudi še nadalje odgovoren v polni meri za svojo službo, ko vozi brze in potniške vozove ter neizmerna bogastva. Tretirajo se strojevodije še nadalje po postopku, ki se tiče le njih samih in za druge uslužbenec ne velja. Zato prosijo, naj se končno vendar že upoštevajo njihove upravičene pritožbe nad prizadetimi krivicami, zlasti, ker se je njihov težavni položaj še poslabšal z novim zakonom o prometnem osebju iz l. 1932. Gotovo je krivica, če se strojevodije imenujejo za služitelje in zvaniknike, ker niso dovršili dveh do štirih razredov srednjih šol, dasi so za svoje šolanje v strokovnih obratih, izpopolnjevanju s prakso, porabili najmanj 12 let časa v neumornem fizičnem delu, da bi dosegli poklic strojevodij.

Minister dr. Spaho je obljubil, da bo skušal ustreči željam strojevodij, v kolikor je v njegovi moči, jutri pa mu bodo zastopniki združenja strojevodij kraljevine Jugoslavije izročili še pismo svoje zahteve.

Premestitve v državni službi

Beograd, 5. avg. e. Premesteni so bili na lastno prošnjo: šolski nadzornik Peter Močnik iz Prevalj v drugi šolski okraj srezja Maribor-levi breg, učitelj in učiteljice Oton Fetič-Frankheim iz Gerlinceva v Kapelo, Gabriella Kolar iz Marenberga v Križevce, Matevž Janžeković iz Kamnice v Gornjo Poljskavo, Emil Hribaršek od Sv. Barbare v Slovenskih goricah in Reko, Jančo Fabič iz Črešnjice (Slovenske Konjice) v Ruše, Antonija Bettriani iz Jurklostra na Tezno pri Mariboru, Josip Pohar iz Planice (Maribor-desni breg) v St. Ilj, Karel Črnko iz Remšnice v Jarenino, Roza Gselman iz Cvena v Gornjo Sv. Kungoto, Olga Berce iz Šmarja k Sv. Lenartu, Kristina Felak od Sv. Ane k Sv. Marjeti ob Pesnici, Gabriella Strah iz Mirne v Birčno vas, Ljudmila Leban od Svetlega potoka na Kočevskem k Sv. Marjeti pri Ptuj, Srečko Gostinčar iz Dvorske vasi v Poljane in Karel Krepke od Sv. Štefana k Sv. Vidu pri Groblnem.

Nadalje sta bila premestena poštni arhivar Karel Kušcer z ljubljanske k beograjski poštni direkciji ter železniški prometni uradnik Karel Koprivnikar iz Djevdjelije v Varaždin.

Še tri nesreče

Snoči okrog 19.30 sta se na dveh koncih Ljubljane pripetili hujši nesreči. Na poti proti St. Vidu je delovodja Janez Berčič, star 58 let in doma v Šmartnem, na lepem padel vzrak in si prebil lobanjo. Zaradi nevarne poškodbe so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Na Viču pa je 24 let starega hlapca Jožeta Gubtnca zadel tramvaj od strani ga podrl in mu nevarno poškodoval desno nogo. Tudi Gubtnca so odpeljali v bolnišnico.

Do tretje nesreče je prišlo na Glinčah, tik pred milarno pri Tribučevi hiši. Trčila sta tramvajski voz in kolesar Jože Gombač iz Most. Kolesar je vozil z Viča, tramvaj pa iz mesta. Prav na kraju nezgode dela cesta ovinek. Gombač, ki je pravilno vozil po desni, je šel v poslednjem trenutku opazil nasproti vozeči tramvaj; videl je, da se še bolj na desno ne more umakniti, ker vozi tramvaj tik ob robu ceste, zato se je skušal umakniti na levo. Bilo pa je že prepozno. Tramvaj ga je zagrabil in vrzel na sredo ceste. Na pomoč mu je priskočil Rudolf Bužga, uslužbenec z nebotičnika, in poškodovanca zanesel na pločnik. Na telefonski poziv je reševalna postaja odpeljala ponesrečenca v bolnišnico. Gombač, ki je močno kravrel, ima brčkone stro to desno koleno, poškodovano roko in veliko rano na temenu.

Položaj naše manjšine na Madžarskem in obratno
Pod naslovom »Zboljšani položaj madžarske manjšine« je današnji »Deutsches Volksblatt« objavil poročilo iz Budimpešte, v katerem uvodoma ugotavlja, da ima 70 tisoč Srbov na Madžarskem svojo duhovščino in 18 osnovnih šol, dočim je položaj 50 tisoč ostalih Jugoslovenov, Slovencev, Bunjevcev in Šokcev brezprimerno slabši. Nato list citira članek, ki ga je objavil »Pesti Hirlap« o položaju madžarske manjšine v Jugoslaviji. Pisee naglašajo, da ima madžarska manjšina sedaj v Jugoslaviji več svobode kakor pred leti. V Jugoslaviji deluje okrog 400 madžarskih prosvetnih društev in čitalnic, skoraj vsi madžarske časopisi v Jugoslaviji je skoraj popolnoma svobodni. Značilno je, pravi budimpeštanski list, da se celo predsednik Narodne odbrane v Subotici Radivoj Lučinov zavzema za to, da se Košutov fond, iz katerega prejema madžarski dijaki svoje podpore, ne ukine, nego celo poveča.

Tragična smrt gostilničarja Špilerja

Ljubljana, 5. avgusta
Na Zabjeku se je danes popoldne pripetila huda nesreča, ki je pripravila tamkajšnjega gostilničarja in hišnega posestnika Jerneja Špilerja ob življenje.

Pokojnik, ki je bil star 64 let in doma iz Hrašč pri Postojni, a pristojen v Križu pri Trzinu, je te dni popravljal svojo hišo v Hrenovi ulici, v kateri je imel tudi znano gostilno »Pri sodčku«. Zidarji so na hiši popravljali fasado. Danes popoldne se jim je pridružil še Špiler sam. Povzpel se je po lestvi na zidarski oder in se lotil žlebov ob hiši, ki jih je bilo treba preplekati. Pri tem je nenadno izgubil ravnotežje in omahnil z odra 5 m globoko na pločnik, ob katerega je udaril z glavo s tako silo, da si je prebil lobanjo in obeležal. Nesreča se je zgodila nekaj minut po 17. uri. Pokojnika so spravili v hišo, kamor je pozneje prišla policijska komisija s komisarjem Tomcem in zdravnikom dr. Lapajnetom. Reševalci so Špilerja naglo odpeljali v bolnišnico, kjer pa so zdravniki ugotovili, da je posestnik Špiler že mrtev. Truplo ponesrečenca so nato odpeljali spet domov. V Špilerjevi hiši je zavladala žalost. Pokojnik je zapustil ženo in hčerko.

Še tri nesreče

Ljubljana, 5. avgusta
Snoči okrog 19.30 sta se na dveh koncih Ljubljane pripetili hujši nesreči. Na poti proti St. Vidu je delovodja Janez Berčič, star 58 let in doma v Šmartnem, na lepem padel vzrak in si prebil lobanjo. Zaradi nevarne poškodbe so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Na Viču pa je 24 let starega hlapca Jožeta Gubtnca zadel tramvaj od strani ga podrl in mu nevarno poškodoval desno nogo. Tudi Gubtnca so odpeljali v bolnišnico.

Do tretje nesreče je prišlo na Glinčah, tik pred milarno pri Tribučevi hiši. Trčila sta tramvajski voz in kolesar Jože Gombač iz Most. Kolesar je vozil z Viča, tramvaj pa iz mesta. Prav na kraju nezgode dela cesta ovinek. Gombač, ki je pravilno vozil po desni, je šel v poslednjem trenutku opazil nasproti vozeči tramvaj; videl je, da se še bolj na desno ne more umakniti, ker vozi tramvaj tik ob robu ceste, zato se je skušal umakniti na levo. Bilo pa je že prepozno. Tramvaj ga je zagrabil in vrzel na sredo ceste. Na pomoč mu je priskočil Rudolf Bužga, uslužbenec z nebotičnika, in poškodovanca zanesel na pločnik. Na telefonski poziv je reševalna postaja odpeljala ponesrečenca v bolnišnico. Gombač, ki je močno kravrel, ima brčkone stro to desno koleno, poškodovano roko in veliko rano na temenu.

Vremenska napoved

Zemunska napoved: Toplo in jasno vreme v vsej državi, ponekod v gorskih predelih morda krajevne nevihte. Toplota brez posebne spremembe.
Zagrebška: Toplo in vedro vreme.
Dunajska: Delno visoki oblaki, toda še pretežno sončno in vroče, ponekod z nevihtami. Pozneje najbrže prehodno zapadno vreme z ohlajitvijo.

Naši kraji in ljudje

Obisk naših rojakov iz Vestfalije

Z njimi je prispela v Jugoslavijo tudi skupina Nemcev

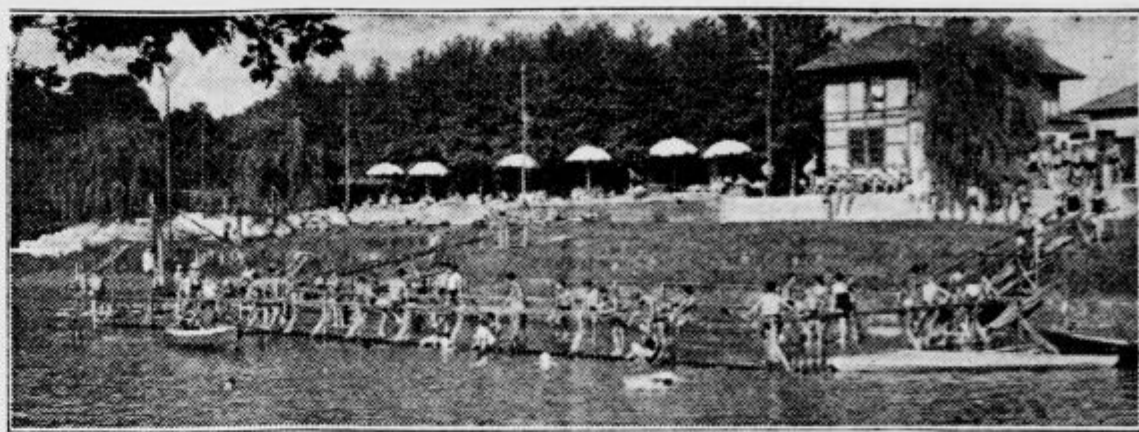
Ljubljana, 5. avgusta. Danes popoldne je s posebnim vlakom prispela v Ljubljano velika skupina vestfalskih rojakov, da v času dopusta obiščejo domovino za nekaj dni, z njimi pa je dopotovalo tudi lepo število Nemcev, ki so si prišli ogledat lepoto naših krajev. Čas prihoda je bil izprva najavljen za okrog 12. ure in takrat se je na peronu glavnega kolodvora zbrala velika množica občinstva, da pozdravi rojake in goste. Formalnosti na nemški meji pa so se tako zavlekale, da je vlak privozil s skoraj triurno zamudo šele nekaj minut pred 15. Kljub temu je velik del občinstva, zlasti ožji prijatelji vestfalskih Slovencev in pa njih sorodniki, vztrajal na peronu, tako da jim je Ljubljana pripravila dostojen, prav prirčen sprejem. Med drugimi so prihiteli pozdraviti naše Vestfalce tudi narodni poslanec Pleskovič, bivši konzul v Essenu dr. Vodušek, ravnatelj izseljenskega urada Fink in zastopnik Narodnega izseljenskega odbora Makše.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba »Sloga« zaigrala rojakom in gostom korac-

nico v pozdrav, množica na peronu pa jim je prirejala navdušene ovacije. Sorodniki, prijatelji in znanci so izstopajočim tople stiskali roke, iskreno dobrodošlico pa so jim izrekli tudi predstavniki naše javnosti in oblasti. Vlak, s katerim so se pripeljali naši Vestfalci, je bil sestavljen iz 19 voz II. razreda, tako da so potniki — 650 po številu, med njimi okrog 100 Nemcev — našli v njih dovolj udobnega prostora za dolgo pot. Izlet v domovino sta skupno organizirali obe centrali naših izseljenskih organizacij v Vestfaliji, Zveza jugoslovenskih narodnih društev s sedežem v Essenu in Zveza katoliških društev sv. Barbare v Moersu. Z izletniki, ki so po večini iz revirjev okrog Essena, Moersa, Gladbecka in Hamborna, sta tudi predstavniki nacionalne zveze Pavel Bolha iz Essena in tajnik katoliške organizacije Sopotnik. Potniki so deloma ostali v Ljubljani, po večini pa so se že do večera odpeljali na svoje domove. Skupno se vrnejo v Nemčijo 25. t. m. Rojakom in gostom želimo veselo bivanje med nami iz vsega srca.

Niso pa bili spicarji mojstri samo v morskimi bitkah. Kot so vedno zmagali v vodi, v waterpolu, tako so zmagali tudi na suhem in sicer v odbojki. Vedno zmagovali, nikoli izgubili.

Pa kakor je v našem grabnu s regulacijo izginila romantika starih časov, tako je izginila tudi špica. Panta rei. Vse mine, vse teče. Izginila je špica, izginil Gusar, izginila romantika »gusarskih pohodov«. Konec je bilo morskimi bitkami, konec prelepimi dni. Kaj sedaj? In spicarji so se preselili na kopališče, kjer ima sedanji lastnik precej razumevanja zanje in za njihovo špico. Pa niso samo oni taki pregnanci. Kakor

so bili oni gospodarji Ljubljane, tako so bili gospodarji Malega grabna štrahotanci, ki so na Velikem štrahotu osnovali štrahotno Slatino. Tudi te so pregnali z regulacijo. In kakor se najdejo sorodne duše, tako so se našli ubogi pregnanci na kopališču ter sanjali, eni o špici, drugi o štrahotni Slatini.

Kmalu pa so se zviželi v usodo, vzljubili kopališče in tam so danes stalni gostje. Tu je življenje in vrvenje. Če le opazuješ to vrvenje, se ne dolgočasiš. Ali opazuješ napete igre v namiznem tenisu, kjer vsak par trdno veruje v svojo zmago, partner v partnerico in narobe, ali opazuješ divje borbe v odbojki, ali v waterpolu. Če želiš spoznati stare kanone, odideš k balincarjem, ki stalno in po cele popoldneve balinajo. Ena in dvajset, usodna številka. Včasih napravijo tu cele turnirje za prvenstvo kopališča. Takrat je gledalec v balincarjev. To so borbe, kdor je balincar, pride tu na svoj račun. Tu lahko opazuje mojstre in

Danes od 20. do 3. ure zjutraj koncert vojaške godbe s plesom

na vrtu restavracije »ZVEZDE«

Vstopnina 10.— v korist fonda za poljanje tuberkuloze v vojski.

so učili. Drugje zopet kartajo. Kara je ašut itd. Vse se krčevito brani »bukce«, ker mora sicer skočiti na glavo s petmetrsko skakalnice ali pa ga vržejo »na drej«. To pa ni za vsakega preveč prijetno. Tretji pa, ki so se vsega tega že naveličali, ležijo na ležalnikih in se sončijo. Ko jim je dovolj

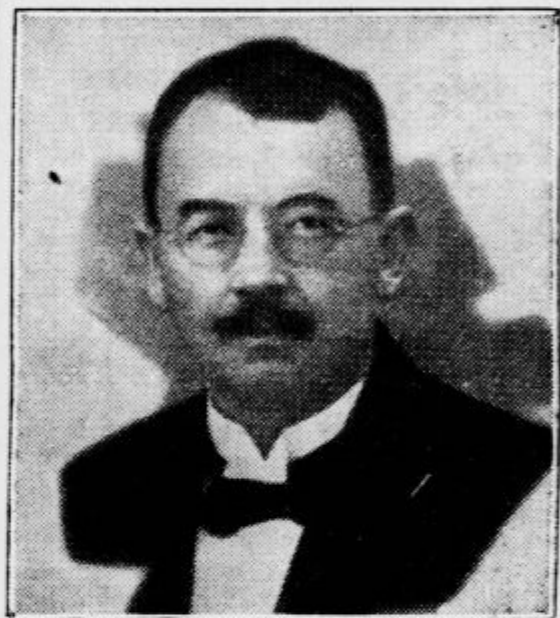
eti lastnikov. Tatum je vsa ta koleša razprodal za smešno ceno okrog Pilestajna, Sv. Jurija in Slivnice. Ta ljubitelj koles je komaj 18-letni Jože R., po rodu iz Loke pri Zuzmu, pristojen pa v občino Šmarje pri Jelšah. Od svojih otroških let se je vzdrževal pri sorodniku Peperku Sebastijanu na Babni gori.

Tako sta prišla pravici v roke ljubitelji učiteljskih stanovanj in ljubitelji koles, ki si sedaj za zapahli zburjata spomine na življenje, ko sta zmerom žela, ne da bi bila sejala. Zeleti bi bilo le, da bi takšni ptici dalje časa sedeli za zamreženimi okni. Orožnikom, ki so imeli toliko truda, da so nas rešili te pokore, vsa hvala.

Dr. Stanko Lapajne — 60 letnik

Neopaženo za široko javnost je nedavno potekla 60-letnica našega znanega in uglednega pravnika, profesorja ljubljanske univerze dr. Stanka Lapajne. Tiho in skromno deluje znanstvenik njegove vrste v svojem krogu in le redkokdaj ima javnost priložnost spoznati osebnost in delo takega, le za univerzo in za svojo vedo živečega kulturnega delavca. Tako se je zgodilo, da je celo šestdesetletnica prof. dr. Lapajne minila neopaženo. Samo »Slovenski pravnik« je odličnemu predstavniku naše pravne znanosti posvetil 7. — 8. številko, ki vsebuje po večini prispevke nekdanjih ljubljanskih učencev. Če se vprašamo post festum k temu jubileju, storimo to zato, ker menimo, da sta osebnost in delo šestdesetletnika takega formata, kakor je univ. prof. dr. Lapajne, vredna vse pozornosti, saj jo listi posvečajo celo manj zaslužnim javnim delavcem.

Stanko Lapajne se je rodil v Ljutomeru kot sin znanega pedagoškega pisatelja in narodnogospodarskega organizatorja Ivana Lapajne. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, pravoznanstvo pa je študiral v Gradcu in v Pragi, kjer je bil l. 1901 na češki uni-

verzi promoviran za doktorja prava. Vstopil je izprva v sodno, nato pa v odvetniško službo. l. 1907 se je mudil v študijske namene v Parizu. L. 1908. je prevzel odvetniško pisarno dr. Karla pl. Kozica na Dunaju, v marcu l. 1918. pa se je bil preselil v Krško. Na Dunaju je mnogo deloval v slovenskih društvih. Po ustanovitvi ljubljanske univerze je pričel predavati na juridiki fakulteti državljansko in meddržavno zasebno pravo; že septembra 1920 je bil imenovan za rednega profesorja. V teku svojega več kot 18-letnega delovanja na naši univerzi je s svojim obsežnim teoretičnim znanjem, ki je bilo tolikokrat preizkušeno tudi v praksi, vplival na strokovno izobrazbo mnogih mladih slovenskih pravnikov in jim vzbudil veselje do teoretičnega dela na važnem in rodovitnem področju civilnega prava.

Dr. Stanko Lapajne se je že l. 1902. oglašil v »Slovenskem pravniku« za razpravo »Zmota ali prevara?« in je v poslednji ostal zvest sodelavec tega strokovnega organa naših juristov. Tu je objavil dolgo vrsto razprav, ki pričajo o njegovi učenosti in širokem razgledu po problematiki pravnih odnosov. V novi državi so ga zlasti zanimali medpokrajinski krajevni odnosi, saj so razna pravna področja Jugoslavije zastavljala pravni teoriji in praksi mnogo sivojestrnih problemov, ki so zahtevali rešitve. Tako se je dr. St. Lapajne bavil zlasti s kolizijskimi normami medpokrajinskega zasebnega prava in z drugimi problemi te vrste. Sodeloval je razen v »Slov. pravniku« še v nekaterih drugih strokovnih časopisih in zbornikih, med njimi v »Pravnem vestniku«, v Arhivu za pravne i. društvene nauke, v »Blätter für internat. Privatrecht« itd. Njegovo poglavito delo je »Mednarodno in medpokrajinsko pravo kraljevine SHS s pravnimi granami — po sestrinami«. Samo ob sebi se ume, da ga srečujemo med vodilnimi sodelavci v »Zborniku znanstvenih razprav juridike fakultete v Ljubljani«.

Prof. dr. Stanko Lapajne je kot juridiki znanstvenik predvsem dober sistematik. »Slov. pravnik« piše o njem: Vsebinske norme kažejo poseben poudarek s tem, da jo skuša uvrstiti na pravi mestu tako v znanstveni razpravi, kakor tudi v sistemu norm samih. Zato značijo vsa njegova dela poleg zajetja vsebine zakona obenem prispevek za bodočo pravno sistematiko. Jubilej je mnogo in plodno sodeloval tudi pri pripravi za jugoslov. državljanski zakonik.

Prof. dr. Stanko Lapajne si je kot pravni znanstvenik pridobil nemaljših zaslug za našo univerzo in za vse naše pravoznanstvo, zato mu ob njegovi šestdesetletnici ne dopuščamo praznovanja in hvala samo njegovim učencem, marveč tudi široki kulturni javnosti, ki želi odličnemu znanstveniku; še

Celjski alpinisti na Montblancu

Dne 23. julija popoldne so se odpeljali celjski alpinisti — člani SPD gg. Andrijo Kopinšek, inž. Boris Lavrenčič, inž. Edmund Unger-Ullmann in magister Wrenschur z brzim vlakom iz Celja preko Ljubljane v Italijo do Montblanca, da naskočijo to ogromno in nevarno pogorje. Dne 24. julija popoldne so prispeli v sio-

viti Cour-Mayer pod Montblancem na italijanski strani. Ob krasnem vremenu so v nekaj dneh izvedli visokogorske ture, ki jih v tem obsegu ni absolvirval v tem pogorju še noben Jugosloven. Povzpeli so se na Aiguille du Geant (4014 m) po plezalni turi, na Grandes Jorasses (4208 m) in nato traverzirali Montblanc po klasični ruti: Glacier de Miage, Gonnella, Col de Bionassay, Dome du Gouter (4304 m), Valot (4362 m), Montblanc (4807 m), Col de la Brenva, Mont Maudit, Montblanc du Tacul, Col du Midi, Glacier du Geant, Capanna Torino. Za ture so se bili že prej dobro pripravili.

Kakor vedno, jim je italijanski alpinisti klub tudi letos nudil znatne popuste. V Cour-Mayerju so stanovali in se prehranjevali v istem hotelu, v katerem je bivala takrat tudi holandska prestolonaslednica Julijana z dvorno damo, in so sedeli v restavraciji tik poleg njune mize. Tam so videli tudi bivšega španskega kralja Alfonza in govorili z njegovim sinom. Gg. Kopinšek in inž. Unger-Ullmann sta se v noči od 25. na 26. julija udeležila izredno nevarne in naporene reševalne ekspedicije na Glacier du Geant na francosko-italijanski meji pod francosko koč Requien, kjer se je bil pri padcu v ledeniško razpoko smrtno ponesrečil sloviti italijanski vodnik Ottone Bron, ki se je bil udeležil tudi ekspedicije na Himalajo ter vodil na Montblanc, na katerim je bil več kot stokrat, tudi italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in njegovo soprogo, Mussolinijevo hčerko, in mnogo drugih odličnih osebnosti. Italijanski listi so obširno poročali o tej nesreči in izrekli obema jugoslovenskima reševalcema vse priznanje za njuno požrtvovalnost.

Celjskim alpinistom, ki so se vrnili v Celje v četrtek 4. t. m. zjutraj, iskreno čestitamo k velikemu uspehu in orjaški Montblancovi skupini!

Sokol v Žirovnici odvarja svoj dom

V najhujših dneh, ko je bil pritisk s severa na naše morje najhujši in si je izbral za pot vprav železniško progo Jesenice—Ljubljana—Trst, se je zbrala v gorenjski vasi Žirovnici pešička narodno zavednih mož, ki so ustanovili tamburaško društvo »Stola«. Duša tega pokreta je bil tedanji župan, sedaj že pokojni Anton Kržišnik, znan iz Miškarjevih spisov pod imenom Trebušnik. On je znal navdušiti krog na-

iz skromnih početkov nam je danes zrasel dom, ki je ponos Gorenjske in priča naše narodne zavesti: bratska sokolska zahvala veljaj vsem velikim in malim, znanim in neznanim darovateljem, borcem in tvorcem.

V veliki družini požrtvovalnih dobrotnikov naj posebej omenimo starostar br. Bizjaka, trgovca in posestnika, br. Osvalka, restavraterja, a gospo Kalanovo, br. Pre-

sodnih ljudi, da je vzklilo iz njih imenovano društvo. Prvi predsednik mu je bil g. Franc Mežek, restavratelj v Žirovnici, tajnik Trebušnikov sin Anton, blagajnik pa sedaj že pokojni Viktor Baloh. Delovanje tega društva je v narodnostnem oziru blagodejno vplivalo na vse strani, zlasti potem, ko se je društvo leta 1918. razširilo v — pevsko in tamburaško društvo »Stola«.

To društvo je s svojim delovanjem zrahljalo ledino in tako postalo zibelka Sokolu, ki so ga ustanovili v Žirovnici pred dobrih 6. leti; ko je tukaj deloval br. Egidij Šifrer, nadučitelj na Breznici in poznejši šolski nadzornik. Njega danes že krije zelena ruša, njegovo delo pa slavi njegov spomin.

Beneška noč na Ljubljani

Beneška noč bo! Kopalci in kopalke tega niti ne slutijo, kakor tudi ostali ne. Le trije mladi fantje se neprestano pomenkujejo z g. Sedejem, upravnikom kopališča. Ti trije vodijo rezižo, delajo načrte, plakate, skratka, povsod so in na vse mislijo. Eden izmed njih je spicarji veteran in kot tak se še posebno trudi, da bo beneška noč čim lepša in boljša. Kajti vedeti morate, da so se spicarji preselili na kopališče, odkar so jim odvzeli špico, njihovo malo kraljestvo, kjer so bili neomejeni gospodarji na suhem in na vodi.

Nikogar niso priznavali nad seboj, o čemer priča tudi njihova himna: »Vodovje naše zdaj je vse — od Grubarja do Išice!« Pa kot je povsod, so tudi oni imeli rivala,

Na nasprotnem bregu so se zbirali njihovi najhujši nasprotniki Nabrežani. Ob posebnih vročih dneh, ko je vročina udarila na možgane, so se kar na lepem pričeli prepirati. Foskalkali so v vodo in pričelo se je brezobzirno »tunkanje«. Ker so bili tudi Nabrežani dobri plavalci, je včasih huda predla spicarjem. In v takih primerih jih je reševal njihov »Gusar«. Ko se je pojavil so se morali Nabrežani poraženi umakniti, Gusar pa je ponosno plaval po valovih Ljubljane, medtem ko so ga spicarji navdušeno pozdravljali. Ko so nasprotniki priznali špicarsko nadoblast in plačali vojni davek, pa so se odpravili na »gusarske pohode« v svoje stalne revirje na Ljubljani in v Malem grabnu.

Vrhnjski gasilci proslave 60letnico

Bilo je l. 1872., ko je velik požar uničil vrsto poslopj. Goreti je začelo pri Sušarščici, po domače pri Markonu na klanec pod Sv. Trojico in zgorelo je vse od Mrovca pa do Šubca na Idrijski cesti. Na pomoč so bili tedaj poklicani gasilci iz Ljubljane. Vrhnjani so pri tistem požaru prvi videli moč v čeladah, in ko so ti stopili v akcijo, so se kar razkropili, če da so prišli hudiči.

Šest let zatem, to je l. 1878., so se zbrali odlični vrhnjski veljaki Lenarčič Josip, Brič Martin, Golob Franc, Obreza Janez in Karel, Jelovšek Gabriel, Baebler Baldi, Jelovšek Karel, Marušič Jože, Štular Franc, Hodnik Andrej, Krašovec Tine, Igljč Tone, Kštnar Jože, Dobrowojc Jernej in drugi ter ustanovili gasilno društvo. Prvi načelnik je bil Golob Franc. Od teh mož še žive Lenarčič Josip, Hodnik Andrej in Jernej Dobrowojc. Se tisto leto je nastal ogenj pri Grampovčanu, po domače Zajcu, in uničil del stare Vrhnjke od Zajca do Mrovca. Tedaj so vrhnjski gasilci prvi nastopili s svojima dvema brizgalnima in zabranili, da se ogenj ni razširil proti cerkvi sv. Lenarta.

Drugo leto je bil načelnik Obreza Karel, a tretje leto Majer Karel, ki je vodil društvo do svoje smrti l. 1919. Torej 38 let. V prvih letih Majerjevega načelova-

nja je Vrhnjka doživela tretji hudi požar. Goreti je začelo pri Stržinarju in je ogenj uničil Podlisko cesto in Veliki klanec pod Sv. Trojico. L. 1913., ko je županov Jelovšek Gabriel, so s pomočjo občine zgradili tudi gasilski dom. Po vojni je več let vodil četo pokojni Jelovšek Jožko, ki si je pridobil velike zasluge za gasilce. Sledili so Volje Jakob, Nusbek Zmago in spet Volje Jakob. Pozabiti ne smemo tudi naših gasilskih veteranov, ki so že nad polstoletja vneti gasilci. So to Resnik Alojz, Volje Jakob in Hojan Franc, ki prejmejo v znak priznanja odlikovanja.

V soboto 6. in nedelejo 7. t. m. bomo praznovali 60letnico naše čete. Priprave za tako pomembni jubilej vodi učitelj G. Vuk Slavko, ki je bil na letošnji glavni skupščini izvoljen za predsednika. G. Vuk je bil vodil tudi priprave za proslavo 50 letnice. Sedanja uprava je med drugim obnovila gasilski dom, da bo imel ob jubileju lepše lice, za kar gre zahvala predsedniku občine G. Hrenu Ignacu in osebni targa g. Opelki Andreju. Želimo upravi čete, ki jo sestavljajo gg. Vuk Slavko, Maček Ivan, Cene Janez, Jurca Jožko, Malavašič Franc, Verbič Ignac, Prelog Andrej, Rudi Stane, Jerina Miha in Iste-nič Andrej, da bi bila deležna še mnogo uspehov. Hkratu ji k jubileju iskreno čestitamo!

Klasične vzporednice celjske gimnazije

Celje, 5. avgusta. Gosp. minister prosvete je izdal odlok, s katerim se postopoma odvarja poleg realnogimnazijskih oddelkov na drž. realni gimnaziji v Celju klasične vzporednice. V novem šolskem letu 1938-39. bosta torej odprta v I. razredu predvidoma že 2 oddelka z učnim načrtom klasičnih gimnazij, ki se razlikuje od realnogimnazijskega v tem, da poleg predmetov za realne gimnazije predpisuje pouk latinščine že v I. razredu, zato pa se poučuje matematika in prirodopis po eno tedensko uro manj kakor na realni gimnaziji.

Novo pridobitev na prosvetnem področju mora Celje in obširni celjski okoliš tople pozdraviti, ker ustvarja temelj in prvi začetek za bodočo klasično gimnazijo v Celju. Celjski šolski okoliš samo z eno gimnazijo je gotovo največji v dravski banovini. Obsega srece Celje, Gornji grad, Konjice, Šmarje, Laško in večino občin iz brežiškega sreza in sodni okraj Soštanj. Število učencev na celjski drž. realni gim-

naziji vsako leto silno narašča in se bo letos dvignilo na 1250. Zaradi pomanjkanja učilnic bo predvidoma od 29 oddelkov imelo 12 oddelkov popoldanski pouk, ki ga morajo po več let posecati le učence in učenci iz Celja in iz bližnje celjske okolice, da se omogoči šolanje dijakov, ki se dnevno vozijo v šolo in domov.

Nujno je želeli, da po prvem pozitivnem ukrepu Beograda pristopita k rešitvi vprašanja nove klasične gimnazije v Celju mestna občina in banovina, prva s tem, da preskrbi primerno stavbišče, druga, da zgradi potrebno šolsko poslopje. Vse prebivalstvo celjskega šolskega okoliša si je na jasnem, da spada v Celje, ki je naravno središče in važno križišče dravske banovine, klasična gimnazija, ki bo omogočila, da bodo nadarjeni kmečki otroci študirali v bližnjem Celju in da jih ne bo treba pošiljati na klasično gimnazijo v Maribor ali v Ljubljano. S tem bosta ta dva zavoda tudi znatno razbremenjena.

Kay Francis

Danes premiera!

KINO UNION — Tel. 22-21

Predstavi ob 19.15 in 21.15 uri

moderna žena v drami o srečnem in nesrečnem zakonu, o grehu žene in moža — problemu neporočene matere in žene kot ljubice

GOLGOTA LJUBEZNI

Vlomilec v učiteljska stanovanja prijet Hkratu so orožniki prijeli nevarnega tatu koles

Loka pri Zusmu, 5. avgusta. V teku tega leta je bilo dvakrat vlomljeno v stanovanje učitelja Zupanca Franca v Zibiki, enkrat pa v stanovanje šolskega upravitelja G. Zihlerla Alojzija pri Sv. Štefanu. Vrlim orožnikom iz Loke pri Zusmu se je posrečilo dognati, da je te vlome izvršil razprodajalec in tihotapec sahariana Jože Cizel iz Globokega pri Brežicah. Nepridiprav je ponujal okrog saharin in pri tem zahteval od ljudi hrano in pijačo. Kjer ni bilo nikogar doma, je vlomil in ukradel, kar je imelo kaj vrednosti. Če so ga kje odpravili praznih rok, je grozil z poizgom.

Dne 29. julija pa jo je popihal kar čez polja in gozdove proti Mestinju. Sveda

so varuhi javne varnosti šli za njim. Ko je Cizel spoznal, da ne bo mogel uiti, je sedel do nosu v vodi, misleč ukiniti s to zvijačo orožnike, da ga bodo zasledovali mimo njega naprej. Bistre oči orožnikov pa so kmalu opazile begunca. Imel je nabito pištolo v roki. Po kratkem obotavljanju se je zlikovec vdal. Na pozorišču se je nabralo precej radovednecev, ki so z zadovoljstvom opazovali, kako so orožniki s pomočjo vrvi izvlekli iz vode težkega sulca po strmem obrežju.

Orožniki so imeli srečo tudi z ljubiteljem koles, ki si jih je v letošnji sezoni nabavil kar dovet brezplačno in brez sedno-

IZLET na IV. KRKŠKI FESTIVAL

DNE 7. AVGUSTA V BAŠKI

Narodni plesi, narodne noše, narodne pesmi, narodna glasba (na pihala)

IZLETNIŠKI AVTOBUSI »JADRAN« AVTOBUSNO PODJETJE D. D. iz Ljubljane v Sušaku in nazaj.

CENA IZ LJUBLJANE DO BAŠKE IN NAZAJ (z avtobusom in ladjo)

Din 125.—

Odhod iz Ljubljane (Hotel Metropol) 7. VIII. ob 5. uri zjutraj. Vrnitev v Ljubljano (Hotel Metropol) 8. VIII. okoli 3. ure zjutraj.

Informacije in predprodaja kart »Jadransko avtobusno podjetje d. d. Ljubljana (Masarykova c. 20), tel. 33-84 in Putnik filijala Hotel Metropol.

Izlet se vrši samo pri zadostni udeležbi!

Domače vesti

* Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda bo letos v Ptujju dne 11. septembra. Na predvečer bo zaupni shod delegatov. Vse prijatelje Družbe in narodno obrambne delavce vabimo na skupščino v Ptujju, kjer se bo ob enem proslavila 20letnica obznanja Jugoslavije. S svojo prisotnostjo pokazite iskreno ljubezen do naše skupne domovine.

* Slovenci in vsi Jugoslovenci! Jugoslovenci Maribor, stebri in trdnjave naše severne meje vas kliče vse brez izjeme, da ga posetite v času letošnjega VII. Mariborskega tedna in velikih proslav dvajsetletnice osvobodjenja od 6. do 16. t. m. Pokažite, da ima Maribor krepko zaslanbo v vsem našem narodu in v vsej naši državi!

* Jubilej zgradnega narodnega moza. V soboto 6. t. m. bo dopolnil ugledni in splošno priljubljeni gostilničar, mesar in posestnik g. Ivan Zdošek na Ponikvi 65. leto svojega življenja. Jubilarita diči izredna marljivost, krcmenit značaj in odlično nacionalno prepričanje. K jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo še dolgo vrsto let zdravlja, zadovoljstva in plodonosnega udejstvovanja!

Za spremembo:

* Enkrat samkrat v letu postane Maribor velikomesten, ob času vsakega Mariborskega tedna ki privabi v središče slovenskega Podravja na tisoče in tisoče ljudi iz vse Jugoslavije in tudi z one strani meje. Letos, ko bo 6. do 15. t. m. slavil ob enem s VII. Mariborskim tednom tudi dvajsetletnico osvobodjenja, bo pa privabil k sebi gotovo desetstotine ljudi. Vsem bo pa s svojimi razstavami in prireditvami pokazal s ponosom, kaj vse je storil in zmogel kljub krizi in neštetim težkotam težkih povojnih let.

* Dom likovne umetnosti v Zagrebu. Na spiroti Zvonimirove ulice v Zagrebu dovršuje lepo reprezentativno zgradbo doma likovne umetnosti. Zda je na vrsti že notranja ureditev doma, mestna občina pa urejuje zemljišče okrog stavbe. Dom likovne umetnosti bodo otvorili menda že 8. septembra, prva velika razstava umetnin pa bo v njem 1. oktobra. Pri tej razstavi bodo sodelovali vsi hrvatski likovni umetniki in Hrvatsko društvo umetnosti, ki ima največje zasluge pri graditvi reprezentativnega poslopja, bo takrat dokazalo, da je v 60 letih svojega obstoja mnogo storilo za kulturo. Velika umetniška razstava bo namreč prirejena v proslavo tega jubileja.

* Dve cesti zaprti. Zaradi poplave mostu na banovinski cesti Polhov Gradec—Crni vrh čez Gradaščico v km 1.077 bo cesta zaprta od 10. do 18. t. m., na subvencionirani cesti Podpeč—Lipe v Crni vasi pa bo cesta zaprta od 8. do 18. t. m. zaradi gradnje betonskega propusta.

* Pri motnjah v prebavi, napihnjenosti, vzpenjanju in zgagi, povzročeni po trdi stoli, je najbolje vzeti zvečer pol čaše naravnega »Franz Josefova« grenčice in zjutraj na tešče žolodec isto količino. Prava »Franz Josefova« voda se je vedno izkazala za popolnoma zanesljivo sredstvo za iztrebljanje črevesja.

Ogl. reg. S. br. 15. 483-35

* Nova uredba o potniški tarifi na železnicah. S 15. t. m. bo stopila v veljavo nova uredba prometnega ministra o naši potniški tarifi. Potniki, ki stalno potujejo do 30 km daleč, morejo naenkrat kupiti 10 vozniških listkov v eno in drugo smer in 10 povratnih vozniških kart. Nova uredba nudi olajšavo v tem, da potnikom, ki se stalno vozijo z vlakom, ne bo treba vsak dan sproti kupovati vozniških listkov ter hoditi k blagajni. Pri nakupu listkov bo blagajna izdala brezplačno potrdilo o kupljenih vozniških listkih. Listki brez potrdila ne bodo veljavni. Takšna vozna karta velja 30 dni od dneva, ko je bila kupljena. Z enim potrdilom more istočasno potovati toliko ljudi, kolikor je še neuporabljenih kart, za katere je bilo potrdilo izdano.

* Visoki gosti bodo letos obiskali Maribor, mariborske proslave in VII. Mariborski teden od 6. do 15. t. m. Najavljeni so že nekateri ministri, načelniki, senatorji, narodni poslanci, tuji odličniki itd. Naj bi vsi odnesli iz našega lepega Maribora najlepše vtise!

* Ismenjava nemških in naših studentov. Društvo prijateljev Nemčije v Zagrebu je organiziralo potniško ismenjavo naših in nemških studentov. V Zagrebu je že skupina nemških studentov iz Oraniensteina, ki so nastanjeni pri onih zagrebških rodbinah, ki so priglasile svoje sinove za potnišče v Nemčiji. Naši študentje so se te dni odpeljali iz Zagreba z vlakom do Rosenbacha, od koder bodo potovali z avtobusom skozi vsa večja mesta južne Nemčije do Oraniensteina, kjer ostanejo štiri tedne. Društvo bo tako potniško ismenjavo studentov organiziralo vsako leto.

* Tradicionalne slavnosti jugoslovenskih Slovkov bodo v Baškem Petrovcu 7. in 8. t. m. Pristovalno bo slavnostim tudi mnogo gostov iz CSR. Pri nas naseljeni Slovaki imajo že dolga leta svoje prosvetne in gospodarske sestanke v Baškem Petrovcu, letos pa bodo njihove slavnosti združene s proslavo 20letnice osvobodjenja Vojvodine. Na sporedu slavnosti je tudi glavna letna skupščina Maticе Slovaške pod predsedstvom slovaškega škola Starka. Tudi zveza češko-slovaških poljedelskih zadrug bo imela svojo glavno skupščino in bo predsednik centralne poljedelskih zadrug v Bratislavi Stanislav Plica predaval o pomenu in nalogah zadrugnega pokreta. Po prosvetnih in gospodarskih zborovanjih se bodo vrstile vse like prosvetne in sportske prireditve.

* Koroške vesti. Iz Galicije poročajo: Za nas Galicijane skrbijo, kakor za vse naše kraje. Nismo pa preveč zadovoljni z ravnanjem ustanovljenim otroškim vrtcem. Lahko bi bil vrtec dobrota za čas tolike zaposlitve, a se vodi izključno v nemščini — za otroke od 4. do 8. leta. Plača se mesečno ena marka in trdijo, da se bodo naši malčki tako prav poceni naučili nemščine. Ljudska šola bo potem lahko izključno nemška. Sadov tovrstnega dela se bojimo že danes. — Iz Sel se je podal v Košuto že sredi prejšnjega meseca narednik zrakoplovnega oddelka Helmut Rast iz Berlina in se ni več vrnil. Alpinisti so se več dni trudili, da bi izsledili ponesrečenca, na pomoč jim je prišel vojaški zrakoplov in raziskal vsokoro, a vsa prizadevanja so bila zaman. Oni dan pa so imeli vojski na Košuti strelne vaje in po naključju našli razpadajoče truplo ponesrečenega narednika. Truplo ponesrečenca so prepeljali v Berlin. — V Gorenčah je umrla zborna posestnica in gosposinja 63letna Jera Umek, rojena Cankarjeva z Vrhnice pri Ljubljani. V Gorenčah je prišla že v predvojni letih. Vdova je bila že 19 let in je sama vzorno vodila le posestvo.

»Znak nevarnosti«.

»Znak zanesljivosti«.

Higijenska guma Domači proizvod V vseh strokovnih trgovinah, gospod...

* Na velikih tekmah v diru, ki so se vršile prejšnji dve nedelji v Beogradu, sta dva člana ljubljanskega Kola Jahačev in vozačev, gg. Kodala in Prešeren, dosegla prav lep uspeh. Na dirkah sta odnesla tri prve, eno drugo in eno tretjo nagrado. Podjelnima sportnikoma in njunemu društvu iskreno čestitamo.

* Lovskostrelske tekme v Zagrebu. Zveza lovkish združenj savske banovine prireja dne 14. in 15. avgusta v Zagrebu nagradne tekme v streljanju iz pušk na šibre na leteče glinaste globe, bežečega zajca, letečega fazana in letečo sloko. Iz lovkish karabin pa na bežečega srnjaka, premično lisico in premičnega divjega petelina. Za te tekme vlada v lovkish krogih velik interes, posebno zato, ker je organizacija takih tekem doslej bila v Zagrebu vedno dobra in na mednarodni višini, kar se je videlo na lanskih tekmah. Pravico do tekmovalstva ima vsak lovec iz naše države. Kdor se za tekme interesira, dobi lahko pri Zvezi lovkish združenj savske banovine v Zagrebu, Radišna ulica 2, program tekem.

* Ciril Metodova podružnica v Litiji je nakazala družbi dar rodbine inž. Koblerjeve v spomin pokojnega g. Ivana Hutterja 200.— din. Lepa hvala!

* Nov parnik naše trgovske mornarice. Atlantska plovidba d. d. na Sušaku si je nedavno nabavila v Angliji večji tovorni parnik, ki bo vršil službo v prosti plovidbi. Ta parnik, ki ima 8.500 ton nosilnosti, predstavlja prav lepo akvizicijo naše trgovske mornarice. S tem parnikom, ki je dobil ime »Orao«, ima Atlantska plovidba zdaj tri parnike.

* Za vlaganje sočivja znamke »Vlačet«, priznana dober, v to svrhu posebej pripravljani, da se v njem vloženo sočivje neomejeno trajno drži. — Prodaja samo Drogerija KANC, Nebotičnik in židovska ul.: Maribor, Gosposka 33.

* Tragedija izseljenca. S parnikom »Morosin« so pripeljali iz Zadra v Split truplo 50letnega Vicka Plančiča, izseljenca iz Oraniensteina, ki se je iz Severne Amerike s svojo soprogo podal na pot v staro domovino, da bi po 39 letih obiskal svoje brate in sestre. V Rimu se je zastrupil, ko je jedel pokvarjeno ribo, in na potovanju od Rima do Zadra je izdihnil.

* Se vam hoče med potnišci izvirnega slovenskega humorja? Sežite po knjigah Milinkinca. Dobite jih v vseh knjigarnah. Se loste iseni vrnili v krog svojih prijateljev s polno malho domačih, izvirnih odgovorov. Drobšč stane broš. 14, vez. din 20. Cena »Humoreskem in groteskem« je broš. din 45, vez. din 60.

* Gosposinjska šola za gostilničarske gosposinje začne šolsko leto 1. septembra. Vpisuje se vsak dan v pisarni Gostilničarskega doma na Privozu št. 11 v Ljubljani.

* Za Putnikove izlete v Trst, Gorico in Benetke pripravite se zanesljivo do ponedeljka 8. t. m.

* Lov na divje svinje je odrešilo šesko načelstvo v Smarju pri Jelšah, ker so se divje svinje pojavile v gozdnih revirih v leposostva Hartenstein v Pilštajnu in v gozdovih bivšega Kobijevskega veleposostva ter povzročile posestnikom veliko škodo. Lovci se bodo zbrali 21. t. m. zjutraj na trgu v Kozelem. Za vodjo lova je bil določen revirni gozdar in oskrbnik g. Franc Požarnik iz Podčetrčka. Potrebno je, da se udeležijo lova vsaj 40 strelcev s primernimi puškami na kroglo, dva poklicna lovca in 50 gonilcev. Gonilce preskrbiti brezplačno občini Kozele in Pilštajni, poklicne lovce lovca, kupnik, kot strelci pa so vabljeni vsi lovci in lastniki pušk, ki imajo orožne liste.

* Ogenj na Ježici. Včeraj okrog 9. dopoldne se je začel nad Goriškovo domačijo na Ježici, na takozvanem Griču, dvigati gost dim, obenem pa je v cerkvi začelo biti pridrznova. Z Ježice in Stožice so ljudje pridrevili na kup, kmalu pa so prihiti tudi domači in stožički gasilci. Ogenj je zajel gospodarsko poslopje, hlev in pritlikline, kjer je bilo polno letošnje krme. Po polurnem gašenju se je posrečilo ogenj omejiti, vendar je zgorelo vse ostrešje in uničena je bila obilna zaloga krme in strelje. Škoda je precejšnja, ker je bilo poslopje pred 25 leti povsem moderno zgrajeno. Kakor zatrujejo, so ogenj zanetli otroci, ki so se igrali v bližini. — V zvezi s tem požarom nam pišejo z Ježice: Vse graje je vredno zadržanje neke skupine gasilcev, ki so si, medtem ko so se njihovi tovariši in sosede borili z grozečim elementom, šli na bližnje gostilniško dvorišče žeto gasiti. Brez pomoči sosedov bi se bil ogenj lahko raznesel v požar, kakršen je bil pred 25 leti, ko je požar gorelo 6 gospodarskih. Gosposinjska se je nevarno opekla na levi roki, pes čuvaj, ki ga je ogenj spravil v besnost, pa je hudo obzkrizel domačega sina.

* Prijave za izlete v inozemstvo sprejema Putnikove biljetarne le do 6. t. m.

Iz Ljubljane

u— Ljubljanski Sokol sporoča svojem članstvu, da je preminil njegov dolgoletni in zvesti član, brat Milan Bleiweis — Trsteniški, generalistabni art. polkovnik v p. Blagopokojnika, ki v najtežjih časih ni zatajil svoje narodnosti, bo odposlanstvo društvene uprave sprejelo na poslednji poti, drugo članstvo pa naj se mu pridruži v čim večjem številu. Zbrališče pred mrtvaško vežo splošne bolnice danes v soboto ob pol 6. Obleda meščanska in znak. Blagopokojniku časten spomin.

Predno odidete na počitnice ali Vaš letni odidi se ogledite pri

Foto Touristu Lojzu Šmucu na Aleksandrovi cesti 8 ali Prešernovi ul. 9 preje trg. E. Dobrič,

kjer dobite sveže filme ter 5 minut strokovnega pouka, da pravilno fotografirate oz. osvetlite Vaš film ter napravite reše slike, katere so Vam v trajen spomin.

Zložitiv fotoaparati 6/9 s samosprožilec

samo Din 300.—

u— Člane OUZD obveščamo, da je bil 1. t. m. ustanovljen nov zdravniški okoliš v Ljubljani, ki obsega naslednje področje: Ljubljanska - Vodnikov trg - Krekov trg - vnožje Grajskega hriba - Strelšička ulica - zatvornica na Gruberjevem prekopu - Gruberjev prekop do mostu ob koncu Poljanske ceste - Hradskega cesta - Štepanja vas - Hrušica - Sp. in Zg. Fužine - Ljubljanska. Obiske bolnih članov in njih svojcev v tem okolišu bo vršil uradov zdravnik g. dr. Jereb Stanko, ki stanuje v Bolgarski ulici 17/1.

Vsi na Beneški večer

ki bo DANES

ob 8. uri zv. na Ljubljani

Tri nagrade za najlepše okrašene čolne. Volila se bosta Miss in Mister. Svira prvovrstna godba.

u— Koncert praških opernih solistov v Mariboru. V sredo 11. t. m. prirede v dvorani Grajskega kina v Mariboru velik koncert solisti operne šole praškega konservatorija pod vodstvom dirigenta Oskarja Danona in ob sodelovanju klavirske virtuosinje Marije Knotkove. Solisti bodo nastopili kot mešan zbor in kot solisti in bodo peli samo narodne pesmi v harmonizaciji največjih čeških in slovaških kompozitov. Letos 30. marca so nastopili v Pragi z jugoslov. narodnimi pesmimi in vzbudili po sodbi kritiki ogromno zanimanje in pohvalo. Sprejmite jih kot brate!

Cele plahte kože se Van lupijo na hrstu po solnčenju. Uporabljajte TSCHAMBA PII pa si te prihranite. Drogerija Gregorič dr. s o. s. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

u— Putnikovi izleti k opernim predstavam v Trst. Do srede avgusta gostuje v Trstu skupina znamenitih italijanskih opernih pevcev, ki nastopa na prostranem, starinskem trdnjaskem dvorišču pri Sv. Justu z izbranimi deli klasične literature. Na programu so izmenoma La Boheme, André Chenier in Mefistofel. Dvorišče stare trdnjave pri Sv. Justu se je pri tej priliki izkazalo kot idealna koncertna dvorana, ki ima v obli meri na razpolago vsa, kar lahko nudi arhitektura uspehu operne uprizoritve: vzorno akustiko, oder v ogromnih dimenzijah in bajnih variacijah, a prostor sam, dvorišče in terase nad njim, lahko sprejme vase do 15.000 gledalcev. Skupino, ki pravkar gostuje pri Sv. Justu, tvorijo odlični italijanski pevci in glasbeniki pod vodstvom slovečega dirigenta Beretonija. Predstave pod milim nebom so v resnici velikopotezna atrakcija, da si skoraj ne moreta večje izmiseliti gledališka umetnost in tujski promet. Letno gledališče pri Sv. Justu privablja v Trst danes z dnevnimi množicami gostov, ki se ne morejo nadeviti izrednemu užiti. O vstih z obiska v Trstu, ki ga je Putnik priredil te dni in ki so se ga udeležili tudi zastopniki našega tiska, bo »Jutro« še poročalo.

u— Zaradi snajenja uradnih prostorov dne 11. in 13. t. m. ne bo posloval mestni prosvetni oddelček, kjer uraduje mestni šolski nadzornik, a drugi uradi mestnega poglavarstva v Auerpergovih palači z Mestnim muzejem bodo poslovali.

Fantastična novela nesmrtnega PUSKINA v krasnem in globokem filmu KINO MATICA 21-24. ob 16., 19.15 in 21.15 uri

PIKOVA DAMA

u— Aretacija novarnega vlomilca. Pred dnevi so v Ljubnem v Savinjski dolini orožniki aretirali že dolgo iskanega tat in vlomilca, 20letnega bivšega kleparskega vajenca Maksa Koglerja, ki je po rodu s Pristave pri Črni in pristojen v Topolšico. Vsa znamenja kažejo, da ima Kogler na vesti tudi drzen roparski napad na Šmartinski cesti, kjer je bil 25. julija oropan krošnjar Nikolaj Makar, ki sta mu dva razbojnika odnesla 5.700 din. V prvi polovici julija se je Kogler zadržal v Gornjem gradu in okolič, kjer je izvršil celo vrsto manjših vlovov. Razen v Gornjem gradu je potkušal svojo srečo tudi v Savinji, v Teru pri Ljutem nem in pri Sv. Primožu. Osleparil je več ljudi tudi na ta način, da jim je prodajal »saharin« v orig. zavrtih, v resnici pa je bil v njih navaden riž. Ob istem času kakor Kogler je bil v Ljubljani, kakor smo že poročali, prijet njegov tovariš, 21letni knjigovski pomočnik Anton Rodič iz Velikega Gabra pri Litiji, ki se je skrival v mestu pod imenom Slavko Zajc. Med drugim so pri njem našli tudi ponikljan samokres znamke »Union« kalibra 6,35 mm s številko 44.103, za katerega pravi, da mu ga je dal Kogler. Očitno je bil samokres ukraden. Eventualni lastnik naj se oglasi na policiji.

KINO SLOGA — Tel. 27-30 Charlie Chan v cirkusu Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Novo zidano ograjo ob Leonišču na Zaloški cesti in ključavničarska dela za Mestno glavno razpisuje mestno poglavarstvo v »Služenem listcu« od 6. t. m.

Iz Celja

u— V proslavo 30letnice Godbenega društva železničarjev v Celju bo danes ob 20. koncert pred kolodvorom. Jutri ob 10.30 pa bo v mestnem parku velik promenačni koncert, pri katerem bo sodelovala poleg domačih tudi godba iz Domžal.

u— Letalski miting v Celju. Celjski mestni odbor kr. Aerokluba »Naša krila« proslavlja letos 10letnico svojega obstoja. V okviru prireditve ob priliki proslave bo tudi velik letalski miting, na katerem bodo sodelovala motorna in jadralna letala. Miting bo 4. septembra. Visoko pokroviteljstvo nad to prireditvijo je blagovolil prevzeti Nj. Vel. knez namestnik Pavle kot predsednik kr. jugoslovanske Aerokluba »Naša krila«.

KINO UNION, prikazuje pretresljivo dramo dveh mladih ljudi v filmu »PATRIOT«.

u— Meddruštvene plavalne tekme Sokolskega društva Celja-matice bodo jutri 7. t. m. s pričetkom ob 8. v Rimskih toplicah. Tekme, ki bodo ob vsakem vremenu, so obenem izbirne za sestavo župne vrste za medžupne plavalne tekme, ki bodo 21. avgusta v Rogški Slatini. Odhod iz Celja z vlakom ob 6.46 Zbor ob 6.30 pred kolodvorom. Celjan, vabimo, da pohiti jutri v lepe Rimske toplice.

u— Zrtev avtomobilista. Ko se je peljal 17letni sin kočarice Karel Fonda iz Zelenika pri Radečah v sredo zvečer s kolesom v Radečah, ga je prehitel neki radeški avtomobil in ga odbil v jarek. Fonda se je pri padcu poškodoval po vsem telesu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

u— Pravoslavna parohija v Mariboru obvešča svoje parohijane kakor tudi ostale interesente, da bo g. paroh odsoten do 1. septembra. Zaradi tega v tem času ne more sprejemati strank.

u— Aero meeting 7. t. m. ob pol 15. na Teznu pri Mariboru.

u— Cirilmetodariji in drugi narodnjaki iz Maribora pohitimo v nedeljo 7. t. m. v čim večjem številu v Kamnico, kjer priredi podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ob 15. uri igro »Divji lovec na prostem«.

u— Kdo hoče leteti nad Mariborom? Aeroklub obvešča občinstvo, da bo v soboto 6. t. m. od 14. ure in v nedeljo 7. t. m. od 7. ure naprej klubovo motorno letalo na razpolago za privatne vožnje nad Mariborom po 50 din. Kdor bi hotel leteti v nedeljo še pred 7. uro, naj to sporoči službujočemu odborniku Aerokluba na letališču že v soboto popoldne.

ČEŠČINA ZA SAMOUKE

uči igraje. Ima mnogo razgovorov in pisemskih vzorcev. Stane le 24 din. Naročite še danes pri Jugosl. čl. lgi v Mariboru!

u— Potujoča protiplinska razstava v Mariboru. Banska uprava pošlje v nedeljo 7. t. m. v Maribor potujočo protiplinsko razstavo. Vstopnina na razstavo bo brezplačna.

u— Aeroklub Skopje se udeležiti jutrišnjega letalskega mitinga v Mariboru s svojim lastnim letalom.

u— Zaradi groznih bolečin v smrt. Na podstrešju so našli obešenega 71-letnega rudarja Franca Leoka iz Prevalj. V smrt je šel zaradi hudih bolečin, ki mu jih je povzročal želodčni rak.

u— Avtomobilska nesreča, ki se je pripetila 13. junija pred Korenovim gostilno v Koškah in ki je zahtevala življenje žene slikarskega mojstra Marije Renereje, je bila predmet obravnave pred malim kazenskim senatom. O zadevi smo včasno poročali. Na zločni klopi je sedel 23letni trgovski pomočnik Vlačav Petruška, poljski državljan. Petruška je v noči na 13. junij popaval z neko družbo po mariborskih in okoliških gostilnah. Ko so ob 4. zjutraj zajtrkovali v kolodvorski restavraciji, je Petruška izginil ter stopil v limuzino, s katero se je peljal proti Koškam. Pri Korenovi gostilni je vozilo obrnil. Avto je metalo na levo in desno, dokler ni povozil tkalke Marije Renereje, ki je bila na poti k delu v Hutterjevo tekstilno tovarnico. Renereje je kmalu zatem umrla. Petruška se je zagovarjal, da je hotel napraviti samo majhen izlet v št. lji in da je nastala smrtna nesreča zaradi gola naključja. Petruška je bil obojen na leto dni zapora.

u— Nesreča 12-letnega pastirka. V Mežici je bil 12-letni pastir Kristijan Grabnar v bližini slamerne, kjer so pravkar rezali slamo. Stroj ga je zgrabil za desni rokav, tako da je pastirčka nekajkrat zavrtelo in pritisnilo h koritu, kar je obžalno nezvesto. Ubogega fantika so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima strdo desno roko.

u— Aretacija Mariborske policije je včeraj aretirala blaginčarja pri tukajšnji borzi dela zaradi suma malverzacije. V zvezi s tem so se razširili včeraj po Mariboru razne govorice, ki so se pa iskanele na policiji.

u— Preložena razprava. Bivši železničar in znani sodelavec Tumpeja Matija Kuder se je moral zagovarjati pred mariborskimi malim kazenskim senatom zaradi prevare. Razprava je bila preložena na 22. t. m. ker je prejelo sodišče nekatere nove ovadbe.

u— Mrtvec na cesti. Na občinski cesti med Mežo in Trbojmi so našli truplo starejšega moškega. Ugotovili so, da gre za 60letnega Ivana Jaga, po rodu iz Slivnice. Sodna komisija bo skušala ugotoviti, ali gre za nesrečo ali za zločin.

u— S smrtonosnimi poškodbami na glavi so pripeljali v bolnišnico 14-letnega Filipa Pobreznika iz Crne, ki mu je padel na glavo hloč, da je nezavesten in z zlomljeno lobanjo obležal na cesti. Nesreča se je pripetila zaradi tega, ker je deček stal na nekem tovrnem avtomobilu, ki je vozil hloče iz Crne v Prevalje, pa so hloče nedomoma zgrmili z avtomobilu.

u— Kolo v kolo. Na državni cesti pri Selnici ob Dravi sta trčila skupaj kolesarja in je obležal nezavesten preglednik finančne kontrole iz Rus Henrik Vidovič. Pri padcu je dobil poškodbe na desnem kolenu, po obrazu in obeh rokah. Druga mu kolesarju se ni zgodilo nič hudega.

u— Konj ga je smrtno nevarno poškodoval. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 10-letnega posestnika sina Janca Kocjana iz Partinje. Dečka je bil brcnil konj v glavo, da mu je počila lobanja. Zdravniki imajo le malo upanja, da bo okrevalec.

u— K letalskemu meetingu vozijo avtobusi danes od 17. ure dalje, v nedeljo 7. t. m. pa od 7. do 11. in od 13.30 dalje.

u— Hišnim posestnikom. Društvo hišnih posestnikov v Mariboru razglasa: Na poziv odbora za proslavo 20letnice Jugoslavije v Mariboru sporočamo hišnim posestnikom: Maribor mora v slavnostnih dneh pokazati tudi na zunaj, da se zaveda velike važnosti svoje pripadnosti kraljevini Jugoslaviji in mora goste, ki pridejo iz vseh krajev države, posebno slovesno sprejeti. Prosimo hišne posestnike v mestu Mariboru in bližnji in daljni okolici, da okrasijo v slavnostnih dneh, to je v soboto 13. in nedeljo 14. t. m. svoje hiše z državnimi zastavami in tudi drugace. V vseh ulicah, koder pojde sprevod, in še v Slovenski in Gosposki ulici naj se hiše, okna in poslovni prostori po možnosti okrasijo z zelenjem, cvetjem, zastavami in prepogami in morda tudi s slikami kraljevske rodbine in drugih velmož. Tudi hišni posestniki po ulicah, kjer se bodo zbirali taborjani za sprevod, to so vse ulice severno od Aleksandrove in zapadno od Trubarjeve ulice, naj hiše in okna po možnosti okrasijo. Isto se posebno priporoča prebivalstvu na desnem dravskem bregu, kjer se bodo taborjani zadrževali 14. t. m. Pri tej priliki opozarjamo, da se ob slavnostnih dneh ne izobešajo stare, grde, raztrgane in obledele ali prekratke državne zastave. Priporočamo pravočasno nabavo za to potrebnega blaga. Hišni posestniki, pokažite, da znate ceniti pripadnost našega lepega Maribora k jugoslovanski državi!

u— 40 tisočakov je ukradel, da se je lahko poročil. Svojevzrsten primer je obravnaval mali kazenski senat. 25letni trgovski pomočnik Franc Marin iz Maribora je bil obtožen, da je ob februarja do konca izmaknil Antonu Kocbeku iz Nove vasi pri Mariboru v prejšnjih skupno 40.000 dinarjev. Pri Kocbekovih je bil Marin kot podnajemnik čisto domač in je vedel, da je hranil Kocbek prihranke v neki kaseti v omari. S ponarejenim ključem je odprl kaseto in izmaknil najprej dva tisočaka. Tako je šlo naprej, dokler ni Kocbek ob koncu maja opazil, da mu je izginilo 40.000 dinarjev. Sum je padel na podnajemnika Franca Marina, ki se je nekaj tednov pred tem poročil. Aretirani Marin je tatvino tudi priznal. Pri zaslišanju je dejal, da je postal tat zaradi tega, ker je bil ves zaljubljen v svojo sedanjo ženo, ki jo je hotel poročiti, pa je zato potreboval denar. Marin je obojen na dve leti strogega zaporja, izgubo častnih državljanških pravic za dobo treh let ter vrnitev 37.000 dinarjev.

u— Vse za otroka! Pod tem geslom bo v okviru prireditve letošnjega Mariborskega

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v juniju

Narodna banka je izdala običajno mesečno statistično poročilo, in sicer za mesec junij. Iz tega poročila posnemamo naslednje:

Promet na borzah. Promet z efekti na jugoslovenskih borzih je znašal v juniju 38 milijonov din (lani 28, pred. 22); v prvem letošnjem polletju pa je dosegel vrednost 269 milijonov din nasproti 195 milijonov v prvem lanskem polletju in 124 milijonov v prvem polletju 1936. — Promet z devizami je bil v juniju v nasprotju s prejšnjimi meseci manjši nego lani in je znašal le 248 milijonov (lani 285, pred. 217). V prvem letošnjem polletju pa je devizni promet navzlic temu dosegel 1738 milijonov nasproti 1593 in 1261 milijonov v prvem polletju zadnjih dveh let.

Gibanje cen. Indeks cen v trgovini na debelo je od maja do junija popustil za 0,7 na 79,4 točke (1926 enako 100) nasproti 72,1 v lanskem juniju, 65,4 v predlanskem juniju in 63,9 v juniju 1935. V primeri z lanskim junijem se je nivo cen v trgovini na debelo dvignil za 10,1%, v primeri z junijem 1935 pa za 24,2%. — Indeks cen v trgovini na drobno za 10 glavnih mest Jugoslavije pa je od maja do junija popustil za 1,2 na 92,8 točke (1930 enako 100) nasproti 85,6, 81,9 in 80,9 v juniju prejšnjih treh let. Za Beograd znaša indeks 94,9 (lani 85,6), za Zagreb 91,4 (82,5) in za Ljubljano 91,2 (86,2).

Nazadovanje hranilnih vlog. V nasprotju z ostalimi meseci prvega letošnjega polletja zaznamuje mesec maj nazadovanje skupne vsote hranilnih vlog pri bankah in hranilnicah v naši državi. Dne 1. maja so znašale vse hranilne vloge pri bankah in hranilnicah 11.702 milijona, 1. junija pa 11.531 milijonov in znaša torej nazadovanje 171 milijonov. Seveda pa je stanje hranilnih vlog še vedno precej višje nego lani ob istem času, ko je znašalo 10.832 milijonov, in predlanskim, ko je znašalo 10.073 milijonov. Od 1. maja do 1. junija so predvsem nazadovale vloge pri obeh državnih denarnih zavodih (DHB in PH),

in sicer od 2.824 na 2.746 milijonov. V juniju so vloge pričele zopet naraščati, vendar se niso na razpolago podatki za vse banke in hranilnice. Pri državnih denarnih zavodih je od 1. junija do 1. julija stanje zopet naraslo za 40 na 2786 milijonov. Pri 20 največjih bankah pa so vloge vse zadnje mesece naraščale, in sicer od 3353 milijonov dne 1. maja na 3391 milijonov dne 1. junija in 3400 milijonov dne 1. julija. Kreditni posli pa še vedno ne kažejo novega razmaha. Dne 1. julija so znašala posojila pri 20 največjih bankah 4047 milijonov nasproti 4091 milijonov pred enim letom in 4049 milijonov pred dvema letoma. Kreditni volumen teh 20 največjih bank je torej že dve leti na najnižjem stanju.

Gibanje prometa. Kakor v prejšnjih mesecih letošnjega leta, je bil tudi v juniju železniški tovorni promet večji nego lani, vendar razlika ni več znatna. V juniju je bilo natovorjenih 141.000 vagonov nasproti 136.000 v lanskem juniju in 116.000 v predlanskem juniju. V prvem letošnjem polletju je bilo natovorjenih 815.000 vagonov. Primerjava s prejšnjimi leti nam kaže naslednje gibanje:

prvo polletje	1935	614.000 vagonov
"	1936	634.000 "
"	1937	731.000 "
"	1938	815.000 "

Povečanje števila natovorjenih vagonov znaša v primeri z lanskim prvim polletjem 11,5%, v primeri s prvim polletjem 1935 pa 32,6%.

Rečni promet kaže v primeri z lanskim letom nazadovanje, kar je v zvezi z okolnostjo, da letos nismo izvažali pšenice. Državna rečna plovba izkazuje za junij 59 milijonov prevoženih tonskih kilometrov nasproti 86 milijonov v lanskem in 68 milijonov v predlanskem juniju; za prvo polletje pa izkazuje 329 milijonov prevoženih tonskih kilometrov nasproti 426 in 256 milijonov v prvem polletju prejšnjih dveh let.

Nazadovanje konjunktura v Ameriki se je ustavilo

Ves gospodarski svet gleda danes nestrpno na razvoj konjunktura v Zedinjenih državah, kjer je lani v drugem polletju pričela zaposlenost naglo popuščati in je letos nastopila nova gospodarska depresija. Obseg poslabšanja sicer ni tako velik, da bi mogli govoriti o novi gospodarski krizi; za poslabšanje trajnejšega značaja tudi niso dani pogoji, vendar je celotna industrijska produkcija Zedinjenih držav letos v primeri z lanskim letom nazadovala za eno tretjino, najbolj seveda v konjunktorno občutljivih panogah, kakor je produkcija jekla. Medtem ko so bile lani v prvem polletju ameriške jeklarne zaposlene s 85% kapacitete, je letos ta zaposlenost padla deloma na 25%. Povprečna zaposlenost v drugem letošnjem četrtletju je znašala le 30,7% kapacitete. V zadnjem času pa se v tem pogledu kaže preokret na bolje in najnovejša statistika nam pove, da so bile ameriške jeklarne v začetku avgusta zaposlene s 40% kapacitete. Nazadovanje produkcije je imelo za posledico tudi znižanje cen, kar je bistveno vplivalo na poslovni uspeh ameriških jeklar. Medtem ko so imele te jeklarne lani v prvem polletju 132 milijonov dolarjev dobička, izkazujejo za prvo letošnje polletje skoraj 15 milijonov dolarjev izgube. Vsekakor pa pričakujejo sedaj od ponovno naraščajoče zaposlenosti skorajšnje zboljšanje.

Najnoveše mesečno poročilo največje newyorške banke National City Bank ugotavlja, da se je v juliju ameriško gospodarstvo ugodneje razvijalo nego v prejšnjih mesecih, kar daje povod za nov optimizem. Tudi dobra letina in znatne državne investicije ustvarjajo podlago za ugodnejše preostanek letošnjega gospodarskega razvoja. Indeks poslovne intenzivnosti po »New York Times« kaže povečanje od 76,3 v maju na 81,4 v juniju (1926—100). Na efektivni borzi se kaže optimizem v višjih tečajih. Indeks tečajev delnic se je dvignil v juliju od 107,7 na 118,6. Zaupanje krepi tudi razvoj kovinskih cen na svetovnem trgu, ki kaže že vrsto tednov čvrsto tendenco. Tako se je v dobrem mesecu cena bakra dvignila za preko 20%. V gospodarskih krogih izražajo sicer še tu in tam dvome glede bodočega gospodarskega razvoja, vendar se splošno sodi, da bo jesen prinesla novo gospodarsko oživiljenje, kar bo bistveno vplivalo tudi na ves razvoj svetovnega gospodarstva.

Oskrba Nemčije z lesom

S priključitvijo Avstrije se je položaj Nemčije glede oskrbe z lesom bistveno spremenil. Kmalu po priključitvi se je čula sodb, da se bo nemški uvoz lesa zaradi večje oskrbe s področja priključene Avstrije zmanjšal skoraj na polovico. Razvoj nemškega uvoza v letošnjem letu pa kaže, da je nemški uvoz lesa navzlic znatni oskrbi iz Avstrije še vedno zelo velik. Tako je Nemčija v juniju uvozila 320.000 ton lesa nasproti 419.000 tonam v lanskem juniju in znaša torej nazadovanje nasproti lanskemu letu le okrog 24%. V količini junjskega uvoza seveda ni upoštevan uvoz iz Avstrije, kajti nemška statistika se nanaša sedaj na področje vse države (skupaj) z Avstrijo. Nasproti lanskemu letu se je v juniju precej zmanjšal uvoz okroglega lesa, in sicer od 150.000 na 96.000 ton, ter uvoz brusnega in celuloznega lesa od lanskih 166.000 na 99.000 ton; povečal pa se je uvoz rezanega lesa od lanskih 103.000 na 120.000 ton. Celotni uvoz Nemčije v prvem letošnjem polletju pa je navzlic priključitvi Avstrije celo večji, nego je bil lani. Nemčija je namreč v prvem polletju uvozila 1.60 milijona ton lesa nasproti 1.55 milijona ton, medtem ko je bil uvoz celuloznega in brusnega lesa ter okroglega lesa manjši. Podatki o uvozu lesa iz posameznih držav še niso znani, pričakovati pa je, da bo letos v nemškem uvozu Rusija kar vzel zopet veliko mesto. Medtem ko je znašal nemški uvoz ruskega lesa v lanskem letu le 54.000 standardov, je Nemčija letos nakupila v Rusiji že 150.000 standardov rezanega lesa.

Znatni letošnji nemški uvoz lesa navzlic oskrbi iz Avstrije je deloma pripisati dejstvu, da avstrijska produkcija lesa še ne gre v celoti v področje ostale Nemčije, ker

Avstrija še vedno v manjšem obsegu izvažala les. V prometu z Italijo se še efektirajo stari sklepi, Madžarski pa je Nemčija pogodbeno priznala možnost nadaljnjega uvoza avstrijskega lesa, četudi v manjšem obsegu.

Najvažnejši moment pa je narasla potrošnja lesa v Nemčiji. Stara Nemčija je morala leta 1937 uvoziti 7,65 milijona prostorninskih metrov lesa, za kar je izdala 240 milijonov mark. Pred priključitvijo Avstrije pa so že računali, da se bo letošnji uvoz Nemčije zaradi narasle potrošnje dvignil na 9 milijonov prostorninskih metrov. S priključitvijo Avstrije se je položaj Nemčije glede oskrbe z lesom seveda zboljšal. Godzovi predstavljajo v Avstriji 37,5% produktivne površine in znaša letni prirastek 9,3 milijona prostorninskih metrov. Po odbitku lastne potrošnje Avstrije, ki je lani znašala 3,2 milijona prostorninskih metrov koristnega lesa, ima Avstrija presežek 2,5 milijona prostorninskih metrov, in s to količino lahko krije precejšen del uvozne potrebe stare Nemčije.

Novi valutni predpisi za obmejni promet z Avstrijo

Našim državljanom, ki prebivajo v obmejnem pasu, je bilo do sedaj na podlagi odloka finančnega ministrstva od 5. I. 1931 odobreno, da pri vsakem prehodu meje vzamejo s seboj za svoje osebne potrebe do 200 dinarjev v našem efektivnem denarju. Posebno po priključitvi Avstrije k Nemčiji je bilo naše obmejno prebivalstvo s tem predpisom hudo oškodovano, ker je moralo menjati efektivne dinarje onstran meje po zlati pariteti marke, torej eno marko za 18 dinarjev, medtem ko notira marka na naših borzih približno 15, srebrni drobci pa še manj. Na prošnjo obmejne prebivalstva se je Tujskoprometna zveza (»Putnik«) v Mariboru, ki je potom svojih ekspozitur v Gornji Radgoni, Sent Ilju in Dravogradu v stalnem kontaktu z obmejnimi prebivalstvom, obrnila na finančno ministrstvo in na Narodno banko s prošnjo, da se v tozadnem obmejnem plačilnem prometu odobri tudi izvoz protivrednosti v nemških markah. Tudi je Zveza na mestu samem prepričala delegata finančnega ministrstva o utemeljenosti spremembe dosedanjih predpisov. Ta akcija je bila uspešna ter je finančno ministrstvo prošnji v celoti ugodilo, kakor je »Jutro« že včeraj poročalo. Po novem predpisu smejo obmejni prebivalci vzdolž bivše avstrijske meje pri vsakem prestopu meje vzeti s seboj nemške marke v srebru v protivrednosti do 200 din. Prodaja mark mora biti brezpogojno vpisana v obmejnih legitimacijah, na katere tudi carinske oblasti potrdijo izvoz. Putnik-ove ekspoziture v Sent Ilju, Gornji Radgoni, na glavnem kolodvoru v Mariboru, v Dravogradu in na Jesenicah bodo skrbale za zadostno zalogo srebrnih mark, ki jih bodo stavile na razpolago obmejnemu prebivalstvu po najugodnejših dnevnih cenah.

Gospodarske vesti

Vprašanje odkupa električne centrale družbe »La Dalmatiennes«. V svojem govoru v Splitu je predsednik vlade prejšnji teden med drugim omenil, da se vršijo pogajanja zaradi odkupa električnih central in tvornic, ki jih ima v Dalmaciji znana družba »La Dalmatiennes«. Namen tega odkupa je, da se delovanje tega podjetja, ki ima ogromne razpoložljive količine električne energije, spravi bolj v sklad z interesi države in naroda. Kakor poročajo sedaj iz Beograda, obstoja namera, odkupiti le nekatere objekte. Družba ima, kakor je znano, dve veliki električni centrali. Centrala v Kraljevcu, ki izkorišča vodopad Cetine, nazvan »Gubavica«, je hidravlično izgrajena za 100.000 konjskih sil, električno pa za 36.000 konjskih sil. Pretežni del proizvedene toka potroši tvornica karbida in dušikovih spojin »Dugirat« pri Omišu, ki je prav tako last družbe. Drugo električno centralo pa ima podjetje pri Manojlovcu; ta centrala izkorišča tu slape reke Krke in ima 24.000 konjskih sil ter prav tako oskrbuje predvsem tvornico karbida in dušikovih spojin »Cernica« pri Šibeniku, ki je tudi last družbe »La Dalmatiennes«. Kakor se zdi, bo država odkupila eno teh dveh central skupaj s pripadajočo dušikovo tvor-

nico. Po vestih iz Beograda je računati, da bodo pogajanja za odkup zaključena do konca tega meseca.

Vodovod za Belo Krajino. Banska uprava v Ljubljani je razpisala tretjič in poslednjič licitacijo za gradnjo tega vodovoda, ki bo 27. t. m. pri tehničnem oddelku v Ljubljani. Proračun za ta dela znaša 2.067.000 din.

Dobave. Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 6. t. m. ponudbe za dobavo raznega materiala za visoko napetost, do 10. t. m. za dobavo izolatorjev. Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 8. t. m. ponudbe za dobavo vijakov, do 9. t. m. pa za dobavo žebeljev. Direkcija drž. rudnika v Vrhniki sprejema do 18. t. m. ponudbe za dobavo ušnja in jermenja, do 25. t. m. za dobavo pečnic iz črne pločevine, 1500 kg olja za vagonete, materiala za bencinske janske svetilke, lesenih držal ter raznih brusil. Uprava Vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 29. t. m. ponudbe za dobavo kartonskih petron za signalizacijo in do 30. t. m. za dobavo merilnih aparatov in orodja.

Borze

5. avgust

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu trgovali po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so se grški boni nudili po 29.10. Nemški klirinski čeki so se v Ljubljani nudili po 14,72, v Beogradu so popustili na 14,5179, v Zagrebu pa na 14,5750 odn. za konec avgusta na 14,55.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda trgovala pri nespremenjeni tendenci po 485 (v Beogradu je bil promet po 483). Zaključki so bili še v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 91,75 in v 8% Blairovem posojilu po 98,75.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2382,65—2397,25 Berlin 1747,03 — 1760,91, Bruselj 737,44 — 742,51, Curih 996,45 — 1003,52, London 213,16 — 215,22, New York 4326 — 4362,31, Pariz 119,42 — 120,86, Praga 150,43 — 151,54, Trst 228,44 — 231,53. Curih. Beograd 10, Pariz 12,0050, London 21,4150, New York 437,1250, Bruselj 74, Milan 23, Amsterdam 239, Berlin 175,40, Dunaj 32,50, Stockholm 110,40, Oslo 107,60, København 95,60, Praga 15,10 Varšava 82,10, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 483,50 — 485, 4% agrarne 61,50 — 62,50, 4% severne agrarne 61,50 — 62,12, 6% begunške 92,25 — 93, 6% dalm. agrarne 91,25 — 91,75, 7% stabiliz. 98,50 den., 7% invest. 99 — 100, 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 93 den., 8% Blair 98,25 — 98,75, delnice: Nar. banka 7275 den., PAB 228 den., Trboveljska 180 — 195, Sečera Osijek 115 bl., Osječka ljevaonica 180 — 220, Isis 20 den., Dubrovačka 350 den., Jadranska 350 den. Beograd. Vojna škoda 483 — 384 (483), 6% begunške 92,75 — 93,50, 6% dalm. agrarne 91,75 — 92, 7% invest. 99 den. (99,25), 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 93,50 — 93,75 (93,75), 8% Blair 97,50 — 98,25, Nar. banka 7275 den. (7300), PAB 232 — 233,50.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 5. avgusta. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 67,625, za dec. 69,25, za maj 71,50; koroza: za sept. 55, za dec. 53. + Winnipeg, 5. avgusta. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 77, za dec. 75,75, za maj 78,25. + Novosadska blagovna borza 5. t. m.). Tendence nesprej. Pšenica: nova (78 kg): baška 146 — 150; sremska 145 — 149; banatska 146 — 152; potiska 152 — 159; Koroza: baška 126 — 128, banatska 123 — 125, Oves: baški 114 — 116 slavonski 115 117. Jčemen: baški in sremski 64/65 kg 135 — 140. Moka: baška »Og« in »Ogg« 255 — 265; »2« 235 — 245; »3« 215 — 225; »6« 195 — 205; »7« 165 — 175; »8« 110 — 115. Fižol: baški sremski v vrečah 117,50 — 125. Otrobi: baški sremski 92,50 — 97,50. + Budimpeštanska terminska borza (5. t. m.). Tendence stalna. Koroza: za avg. 18,75—18,80, za sept. 17,78—17,83, za maj 14,42—14,44.

BOMBA2

+ Liverpool, 4. avgusta. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za avg. 4,71 (prejšnji dan 4,70), za okt. 4,76 (4,77), za dec. 4,80 (4,82). + New York, 4. avgusta. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za avg. 8,47 (8,42), za dec. 8,58 (8,53).

Izpred obrtnega sodišča

Prodajalca v cvetličarni

Jožica je bila sprejeta v cvetličarno kot prodajalka za mesečno plačo 400 din. Po preteku 3 dni jo je prodajalka odalovila brez odgovora. Jožica je tožila odškodnino za 14dnevno odpovedno dobo v znesku 200 din. Pri razpravi je toženka navajala, da je Jožico odslavlila zaradi nesposobnosti iz službe, ker ni znala kot prodajalka strankam streči. Končno pa je vendar le priznala, da je Jožico pred sprejemom v službo vprašala, če je že kdaj stregla v cvetličarni, na kar je Jožica odgovorila, da je pač kruh prodajala, cvetlic pa še ne. Nato je pa toženka pristavila, da boljše moči plača po 600 din mesečno, Jožici pa bo dala samo 400 din, ker se ni izvežbala. Toženka je bila obojena v plačilo 200 din. Razlogi: Ker je toženka že ob sprejemu vedela, da Jožica do tedaj še ni prodajala v cvetličarni, da je bila tedaj vsaj v začetku za tako delo nesposobna, ji je toženka mogla le odpovedati službo na 14 dni, nikakor pa je ni mogla takoj odpustiti, ker takega razloga ne predvideva § 239 obrt. z.

Nove šolske zgradbe v prestolnici

Beograd, 5. avg. e. Število šolskih otrok je v prestolnici zelo naraslo. Mestna občina bo morala zaradi tega zgraditi najmanj še tri nova šolska poslopja ter znatno razširiti tudi nekatere druge šole. Poleg tega bo treba zgraditi dve poslopji za vajeniški dom in še nekatere zgradbe na novem pokopališču. Proračun za vsa ta dela znaša 37,5 milijona din. Gradbeni dela se bodo takoj pričela, čim bodo odobreni potrebni krediti.

Naši Sokoli na delu Sokolske svečanosti v Dol. Logatecu

Obmejno sokolstvo ljubljanske sokolske župe bo imelo 6. in 7. t. m. svoj zlet v Dol. Logatecu. Če se ozremo na prilike v drugih državah, bomo tkoj opazili, da tu posvečajo obmejnemu problemom mnogo večjo pozornost, kakor pri nas. Ze beseda »obmejno« je sveta in se izgovarja z vsem spoštovanjem. Pri tej besedi zavedni posamezniki, kakor tudi oblasti opustijo vse in dajejo vso prednost njej, globlje pomislijo in tudi globlje sežejo v žep. Pri nas pa se niti vse članstvo ne zaveda, da je naša župa obmejna in da ima prav ob meji posejane zelo pridne edince.

Bratje in sestre ter nacionalno občinstvo vsaj danes izpolnite svojo dolžnost do meje, do naših obmejnih edinc, ki bi jejo trd boj za svoj napredek, vsaj danes, ko vas kliče na naš zbor!

Letos praznuje Sokol Dol. Logatec 30. letnico svojega obstoja. Idrjanci pa bodo med nami praznovali 40-letnico svojega uničenega društva. Da bo okvir še svečanejši bomo razvili dva prapora, naraščajkega in dečjega. Tudi program je tako pester in raznolik, da bomo lahko vsakomur nudili več, kakor pričakujemo.

Svečanosti se bodo začele že v soboto s podoknicama kumicama. Ob 9. bo telovadna akademija, ki bo v Dol. Logatecu prvič na prostem. Pestrost akademije bo pozdignil ognjem, kakršnega Logatec še ni videl.

V nedeljo zjutraj nas bo že na vse zgodaj zdramila budnica, ob 9. pa bomo že tekmovali za prvenstvo obmejne sokolstva v peterboju za člane, članice in oba naraščaja. Društva, ki se niso javila svoje udeležbe, naj to store takoj. Ponovno opozarjamo, da polagamo veliko važnost na tekmovalne in prosimo, da prijavite čimveč tekmovalcev. Zbor, že v tekmovalnih oblačilih je ob 9. pred sokolskim domom. Ob pol 11. bo pred domom promenadni koncert, pred tem pa bomo še piheli na pokopališče, da se poklonimo umrlim bratom in sestram.

Ob 13. bodo skušnje vseh oddelkov, kjer bodo tudi dobili telovadci posebne znake. Že ob 15. sledi razvite obeh praporov, zato opozarjamo posebno goste iz Ljubljane, da pohitijo takoj pred dom. Razvili bomo najprej naraščajski prapor, katerega so izdelale članice same in mu kumuje naša društvena načelnica s. Fani Vidmarjeva. Takoj bo sledilo še razvite dečjega prapora, katerega nam bodo poklonili člani bivšega Idrjskega Sokola. Pri tem opozarjamo še one Idrjance, ki še niso poslali svojega prispevka, da to store takoj. Prapor bo kumoval I. namestnik staroste S. K. J. brat E. Gangl, kot starosta bivše Idrjske župe, in sestra Davorinka Deželova. Pri sprevodu bo sodelovalo članstvo v kroju in v civilu z znaki. Posebno skupino bo tvorilo vojsstvo in Idrjanci, ki bodo koralali za svojim društvenim praporom. Takoj za njimi se bodo uvstile ostale emigrantske organizacije.

Ob 16.30 začne telovadni nastop, pri katerem sodeluje tudi odred vojske in vzorna vrsta ljubljanskega Sokola. Prvič pa se bo pokazala tudi domača vrsta starejših bratov. Brate in sestre opozarjamo, da bo mogoče izvesti tako obširen program le, če se bodo držali točno navodil rediteljev in vodnikov. Reditelji bodo imeli posebne trakove na rokavih.

Naj še omenimo, da bosta igrali pri proslavi in pri narodni veselici dve godbi, vojska iz Ljubljane in sokolska iz Trbovelj. Železniške zveze so v vseh smereh zelo ugodne. Nedejska vozna karta stane iz Ljubljane samo 15 din.

Nagradite naš trud s številnim obiskom!

Jezdni odsek sokolske župe Ljubljana poziva članstvo, da se jutri v nedeljo polnoštevilno udeležijo razvite prapora in 30. letnice obstoja sokolskega društva v Dolnem Logatecu. Odhod z vlakom ob 13.50. Konji so preskrbljeni v Logatecu.

Kamniški Sokol vabi. Kamniški Sokol priredi v nedeljo 7. t. m. redni letni telovadni nastop. Spet bomo imeli priliko videti, kako marljivo so vadili naši bratje in sestre preko zime v telovadnici. Predložili nam bodo obračun tihega sokolskega dela. Spet bo nacionalni Kamnik sprejel v svoji sredi goste s prisrčnostjo, kakršno smo doživeli lansko leto, ko so kamniški Sokoli dokazali, kako krepko je zasidrana Tyrševa ideja med našimi meščani in s kakšnim odkritosrčnim navdušenjem znajo sprejeti svoje sokolske brate. Sokol v Kamniku vabi bratska društva in prijatelje sokolske ideje, da se njegove prireditve v nedeljo v čim večjem številu udeležijo, da pri hite v naš lepi Kamnik v območje krasnih planin uživati sveži planinski zrak, gledat napredek naših bratov in sester in preživeti nekaj lepih ur v veselim in bratskem razpoloženju. Sestanek vsega kamniškega članstva bo ob 14. pri glavni postaji, kjer bo sprejeli goste. Nato bo spreved po mestu na letno telovadišče ob smodnišnici,

kjer se bo po sprevodu vsil telovadni nastop vseh oddelkov. Po nastopu pa bo na istem mestu narodna zabava. Pridite vsil! Vaši kamniški bratje Sokoli vas vabijo!

Gospa Blagnetova

na zadnji poti

Po dolgem in mučnem trpljenju je v Kamniku umrla znana ugledna restavratka v Narodni čitalnici ga. Fani Blagnetova. Čeprav je bila le kratko dobo v Kamniku, si je s svojim nastopom in ljubozni uslužnostjo pridobila simpatije kamniškega občinstva, ki je blago gospo globoko spoštovalo.

Pogreb je pokazal, kako globoko so sočustvovali s hudo prizadetimi svojci vsi, ki so dobro gospo poznali. Prihiti so mnogi znanci iz Trčica in Kranja, kjer je imela ugledna restavratka prejšnjem restavracijo in hotel, da ji izkažejo zadnjo čast in jo spremijo na zadnji poti na kamniško pokopališče na Zale. Pred krsto so nosili 14 venec, ki so jih poklonili sorodniki in znanci iz vseh krajev, za krsto pa so za dolgo vrsto svojcev in sorodnikov koralali zastopniki društev, ki imajo svoj sedež v Narodni čitalnici, predvsem Čitalnice, »Lira«, Sokola itd. ter izredno dolg spreved občinstva. Naj bo poklonici ohranjen blag spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Iz Krškega

Kr. Preložitve gasilskih prireditvev. Gasilska četa v Krškem je gled. na narodni tabor v Mariboru napovedano prireditve preložitve na 4. septembra, gasilska četa na Vidmu pa proslavo 60-letnice na 21. t. m. v nedeljo 14. t. m. v Mariboru!

Iz Ptujja

J. Zvočni kino Ptuj. Drevi ob 20. in jutri v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Vse za ljubezen«.

J. 20letnica Jugoslavije. Ptuj se že pripravlja na čim lepšo proslavo 20letnice Jugoslavije, zvečano za obletnico septembrskih žrtv in pa s 30letnico ustanovitve Družbe sv. Cirila in Metoda. Za proslavo vlada veliko zanimanje v mestu in v okolici. Hišni posetniki so začeli čistiti fasade svojih hiš, zlasti pa se preureja Narodni dom, v katerega se bo po preureditvi preselilo vse slovensko društveno življenje.

Iz Trčica

Kino predvaja danes in jutri film »Kamniški potrditci«.

BLANCA. Gasilska četa vabi na svojo letno veselico, ki jo priredi 7. t. m. na vr. tu g. župana Radeja. Prizadeva si, da si v doglednem času zgradi svoj lastni dom, zato skuša tudi s to prireditvijo pridobiti nekaj denarnih sredstev.

BLED. Zvočni kino predvaja danes in jutri vefilim »San Francisco«. V torek prinašamo Giglijev film »Svet zovet«.

SREDIŠČE OB DRAVI. Priprave za proslavo 20-letnice osvobodjenja so končane. Na prelepem Gradšču so vrli Sokoli zgradili slovensko vas, med drugim Krjavljevo bajto, Krivčovo koč, Obrščakovo krmno. Zanimanje za potek jubilejnih slovesnosti in predstav »Desetega brata« je ogromno. Prijavljeno je že večje število zunanjih gostov. Pridite vse v prijazo Središče. Ne bo vam žal!

RADIO

Nedelja, 7. avgusta

Ljubljana. 8. Duet klavirja in harmonija (gdč. Gnjezda in g. Kaškarov). — 8.45: Verski govor (g. G. Rant). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Valčkova ura Radijskega orkestra. — 10: Otvoritev esperantskega kongresa. — 10.30: Pren

Angleška kraljeva družina na počitnicah

Angleški kralj, kraljica, prestolonaslednica Elizabeta in princesa Margareta-Rosé se nahajajo zdaj na zabavnem potovanju ob angleški obali. Vozijo se z jachto »Viktoria and Alberta«

Največja zvezda

Vidimo jo takšno, kakršna je bila pred 16 tisoč leti ...

Vodja znamenite Yerkesove zvezdne opazovalnice v Chicagu, dr. Otto Struve, je dokončno ugotovil, da je zvezda »Epsilon Aurigae« največja vseh znanih zvezd. Zanimivo je, da tega ne opaziš brez nadaljnega in da jo skoraj s težavo odkriješ v ozvezdju Voznika.

Najsvetlejša zvezda Voznika je slovita »Kapel«, toda »Epsilon« je neprimerljivo večja in tudi gosti večja od največjih znanih zvezd sploh. Nje premer znaša namreč 4.000.000.000 kilometrov. Orjakinja Epsilon je torej tritisočkrat večja od našega sonca in 300.000krat večja od naše zemlje. Le malo jih je, ki bi se mogle vsaj od daleč primerjati z njo.

Orjak Akturus ima n. pr. premer 33 milijonov kilometrov, rdeča Betagevza v Orionu ima premer 440 milijonov kilometrov — a je še vedno prtilikavka v primeru z zvezdo Epsilon v Vozniku. Da se nam ta zvezda navzlic temu zdi majhna in slabotna, temu pa je kriva njena veličanska oddaljenost. Med njo in med nami je namreč razdalja 16.000 milijonov kilometrov in svetloba potrebuje celih 16.000 let, da dospe od nje do naše zvezde. Zvezde torej ne vidimo takšne, kakršna je danes, temveč kakršna je bila pred 16.000 leti, v času, ko ni bilo na zemlji še absolutno nobene višje razvite človeške kulture. Tako ne moremo niti vedeti, kaj se je z Epsilonom zgodilo v tem času, kajti žarki, ki jih oddaja danes ta dan, prispejo na

zemljo šele čez 16.000 let, ko ne bo o pametnih in nespametnih dejanjih današnjega človeštva tudi nobenega sledu več ...

Klečeci diktator

»Tamps« priobčuje intervju z znanim ameriškim publicistom Walterjem Lipmanom, ki se je mudil v Španiji. O španskem problemu pravi Američan sledeče:

»Moje simpatije so na strani republikanske vlade, toda ne verjamem, da bi hotel general Franco uvesti fašistično vladno ali pa da bi mogel to storiti. Ali poznate fotografijo, ki ga kaže med neko versko ceremonijo na kolenih? Ne verjamem, da bi se bil dal kakšen fašistični diktator kdaj slikati kleče.«

Razvoj novih ruskih mest

V zadnjih desetih letih je bilo v Rusiji osnovanih mnogo novih mest, ki so se navzlic kratki dobi silno razvila. Mesto Monče na polotoku Kolj onstran polarnega kroga ima zdaj 40 tisoč prebivalcev. Pred leti je bila tam revna ribiška naselbina. Tam, kjer stoji danes Magnitogorsk, je bila pred leti še pusta stepa. Mesto Komsmolsk ob Amuru ima danes sto tisoč prebivalcev, pred šestimi leti je bila tam še puščava. Tudi druga mesta v Rusiji so nastala na podoben način in se krepko in hitro razvijajo.

Oblačila iz plutovine in aluminija

Moda si lahko dovoli najbolj muhaste domiseleke. Ameriški modni strokovnjaki so radi pograbilo novo blago iz plutovine, ki ga je ameriška industrija spravila na trg. To blago ima prednost, ki bi je pri plutovini ne pričakovali, namreč to, da se ne trga. Poleg tega je lahko kakor papir in se posebno dobro obnaša v vročini. Vrh tega pa je še nepremočljivo.

Poseben okus so pokazali modni umetniki v Londonu. Ti so odkrili, da je mogoče iz aluminija skovati blago, ki je prav tako mehko in nežno kakor svila. Ker je mogoče aluminijaste niti izdelovati v najrazličnejših barvah, hočejo iz novega blaga pripravljati obleke, čevlje, klobuke in ročne torbice.

Avtomat za klice na pomoč

V tehničnem zavodu v Pasadeni preizkušajo ta čas pripravo, ki je namenjena ladjam in letalom in ki oddaja v nevarnosti avtomatično klice na pomoč. Aparat je tako sestavljen, da prične samodelno opravljati to delo že po hudem sunku ali vročini, ožen ali padec pa ga ne uniči.

Dosedanji poskusi so pokazali, da deluje priprava kakšnih 100 ur neprenehoma. Razne letalske in brodske družbe se že zanimajo za ta izum, ki utegne povzročiti majhen prevrat v področju mednarodne reševalne službe, toda izumitelj ni doslej izdal nobenih podrobnosti o svoji pripravi.

Ne mahajte z roko iz vlaka!

Na voznji z vlakom v bližini Neustadta je neka ženska mahala z roko iz vagona v pozdrav sorodnikom. Mimo odhajajočega vlaka je tedaj pridrvel brzi vlak, ki je mahajoči ženski odtrgal roko do nadlehti.

Šest deklic utonilo

V kopališču St. Martin pri Ile de Ré je te dni utonilo šest deklic, ki so se kopale pod nadzorstvom učiteljice za plavanje. Deklice so zašle pregloboko v vodo in so utonile. Tudi učiteljica, ki je hotela pomagati deklicam, je doletela enaka smrt v valovih.

V Prago!

Lord Runciman odhaja z londonske postaje Victoria na vlak, ki ga popelje proti Srednji Evropi

Japonski poslanik v Moskvi

Šigenicu ob svojem zadnjem odhodu iz Tokija. Posnetek je bil napravljen na postaji

»Inspiracija«

so imenovali v Parizu ta klobuk iz mehke rumene klobučevine, okrašen s trakovi ciklamne in vijoličaste barve

Šefova psihologija

Vodja nekega velikega ameriškega podjetja je poklical nekega dne k sebi svojega tajnika in mu je dejal: »Pokazal vam bom, kako je treba iz množice prosilcev izbrati pravega moža«. Pri teh besedah je pritisnil na gumb za zvonec in je dal vstopiti prvemu prosilcu.

»Koliko je dve in dve?« ga je vprašal. »Štiri«, je odvrnil seveda mož brez oklevanja, čeprav je bil presenečen. »Dobro«, je dejal gospod šef, »to je znamenje čuta za točnost in red. Počakajte, prosim, v sprednji sobi.«

Prisel je drugi kandidat. »Koliko je dve in dve?« — »Šest!« je odgovoril mož in je bil malo razkačen. »Dobro!« je dejal šef, »to kaže bogstvo idej in fantazijo. Prosim, počakajte v sprednji sobi!«

Vstopil je tretji in dobil spet isto vprašanje. »Šest in trideset!« je bil odgovor. »Izvrstno, kolosalno!« je vzklil šef. »Kakšno velikopotezno dojemanje! Prosim, počakajte v sprednji sobi!«

Šef se je obrnil do tajnika: »Katerega, mislite, bom sprejel?« — »Moža, ki je odgovoril šest in trideset«, je menil tajnik. »Ne, temveč moža, ki je odgovoril šest«, je dejal šef. »In zakaj baš tega?« je vprašal tajnik. »Zato, ker je nečak moje žene...« je odvrnil šef.

Mrtva osa povzročila smrt

Na nenavaden način je v Windsoru izgubila življenje 56-letna Edith Maut Hardingova.

Ko je sedela s svojo sestro pri čaju, sta prileteli v sobo dve ose. Hardingova je sezula copato in je z njo osi ubila. Ko pa je potem z boso nogo stopila po sobi, je stopila nevede na eno izmed os in njeno želo se ji je zabodlo v meso. Sestra je takoj poklicala zdravnika, toda Hardingova je navzlic njegovi pomoči umrla v desetih minutah. Pregled je potem pokazal, da je imela zelo šibko srce. Strup v osinem želu je zadostoval, da se je srce ustavilo.

Pol leta med tjulnji

Angleški raziskovalec dr. Fraser Darling hoče s svojo ženo in dvanajstletnim sinom prebiti pol leta na otoku Roni, ki leži kakšnih 180 km zapadno od Orkneyev. Tu hoče gojiti svoje znanstvene študije.

Otok je neobjuden, daleč od vseh plovnih prog in Darlingova družina bo tega pol leta videla menda samo tjulnje. Toda baš življenjske navade teh sesalcev hoče proučevati angleški znanstvenik.

Tirana dobi radiopostajo

Med evropskimi prestolnicami je Tirana zdaj menda edino mesto, ki še nima radio postaje. Zato je objavljena v službenem listu albanske vlade naredba, ki določa, da se bo ustanovila v Tirani postaja albanske vlade. Postaja bo pod nadzorstvom ministrstva za pošto in brzojav in stroški zanjo se bodo krili iz rednega državnega proračuna.

Greta Garbo — ga. Curie

Filmska igralka Greta Garbo se pripravljala, da bo igrala naslovno vlogo v filmu, ki prikazuje življenje soodkriteljice radija, madame Curie.

Muzej za plevel

V Conningtonu v Angliji so otvorili svojevrsten muzej, v katerem je razstavljen plevel. Poleg plevela v posodah in herbarijih vidijo tam tudi seme, iz katerega vznikajo nadležne rastline.

Drzen eksperiment

Reševalna družba za brodolomce v Apeldoornu na Holandskem je izvedla zanimiv eksperiment.

Član družbe se je spustil v zaprtem avtomobilu pod vodo, ker je hotel dokazati, da se morejo potniki v zaprtem avtomobilu, ki bi padel v vodo, rešiti, če se vedejo pravilno. V ta namen je potrebno, da se postavijo za glavo takoj proti stopu avtomobila. Zračna zlast, ki ostane tu zgoraj, zadostuje za šest do sedem minut dihanja in ko voda, ki vdre v vozilo, obnovi ravnotežje, je lahko odpreti vrata ter splavati na površje.

Poskus je popolnoma uspel in ga bodo za propagando ponovili še v drugih krajih Holandske.

Solunski sporazum

Grški min. predsednik Metaxas (zgoraj) in bolgarski premier Kjusjevanov sta prošle dni v Solunu podpisala pogodbo med Bolgarijo in Balkansko zvezo

A NEKDOTA

Jean de Lafontaine, pesnik basni, je bil nekoč povabljen k prijatelju Laugelou su d'Imbercourt na kosilo. Povabilo je bilo takšne narave, da ga ni mogel odkloniti. Ko je sedel za mizo, je bil ves čemen, ren ter je trdovratno molčal od predjed, ki je sestojala iz rib, pa do pečenke. Ko so prinesli poularda na mizo, je obral meso do kosti, nato pa je vstal in rekel:

»Oprostite, zdaj moram iti v Akademijo.«

»V Akademijo?« se je čudil gostitelj. »Saj imate vendar še celi dve uri časa do seje, ki se bo tam začela.«

»Res je,« je odvrnil Lafontaine, »ampak jaz hodim tja po najdaljši poti...«

VSAK DAN ENA

»In predvsem, otročki, ne pustite niti zrnca na tleh, da ne bo vrtnar razočaran...«

(»Ric et Raoc«)

Čangkufeng

pri Vladivostoku, kjer se vrše oboroženi spopadi med Japonci in Rusi

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

A uvidel je, da samo sanja nemogoče reči. Vedel je tudi, da bi bil poskus, zadevo sprožiti po diplomatski poti, brez smisla. Položaj je bil tak, da človek ni mogel prenašati uradne počasnosti. Nujno je bilo, da Jim Kendrick karkoli ukrene sam, ali pa da dekletove oče odšteje petindvajset tisoč dolarjev.

»Kaj bi dal za to, da bi mogel pokramljati z Brucejem Westom«, si je dejal. »Njegova farma mora biti vendar nekje tu blizu. Kdo ve, ali ima kaj Amerikancev pri sebi? Z enim, ne, s pol ducata zanesljivih ljudi bi že opravil! Da, kako rad bi govoril z njim.«

Cela vrsta razlogov je vstajala pred njim, zakaj bi bilo tako nujno, da govori z mladim Westom. Fant mu je bil zvesto vdan in bi bil vsekakor vesel, da ga po treh letih spet vidi. Pisal mu je bil, naj ga obišče. Ko mu je zdaj v najtesnejši bližini, bi mu pač smel izpolniti željo. Bruceju zastran Escobarja, Riosa in drugih gotovo ni lahko. Morda bi mogla skupaj z njim laže napraviti kaj za malo varovanko.

Toliko je Kendrick mislil o teh rečeh, da je bila njegova prva misel spet njim posvečena, ko se je

24

naslednje jutro predramil. Zato je zastrmel nad Zoraidinim sporočilom, ki so mu ga izročili pri zajtrku, in vprašal se je, ali je ta nenavadna, strašna ženska njegove misli brala skozi debele zidove.

Bil je s strojem popisani list, niti podpis ni bil od njene roke. Bral je:

»Senor Kendrick bi gotovo rad obiskal svojega starega prijatelja senorja Westa. Če dalje spodaj pristavi svoj podpis, mu je na razpolago konj, dovoljenje, da odjedi, in načrt poti. Zoraida.«

Spodaj je bil datum in načrtkana vrsta za podpis. »Svojo častno besedo zastavljam Zoraidi Castelmara, da se vrnem k njej na haciendo de Montezuma, in sicer v štirindvajsetih urah, računano od zdaj...«

Naglo se je odločil. Prinašalka lista mu je ponudila črnilo in pero. Podpisal se je na papir.

»Je Barlow že zajtrkoval?« je vprašal in spet segel po kavi.

»Že pred uro, senor. Odšel je.«

»Sam?«

»Ne, senor. S senorito Zoraido.«

»Hm«, se je namrdnil Kendrick. »In Rios? In Escobar?«

»Senor Rios je šel snoči kakor po navadi pozno spat, senor.« V očeh ji je bral, da bi mogla še kaj več pripovedovati, a je rajši pomolčala, se ozrla okrog sebe in pristavila: »Senor Escobar je zunaj pri ljudeh.«

»In Amerikanka? Gospodična Gordon?«

»Se spi, senor.«

»Je Escobar prišel kaj v njeno bližino?«

»Ne, senor. Sama je bila z menoj in Rosito. La pobrecita«, je pristavila skoraj šepetaje. »Tako se boji.«

»Bodite dobri z njo«, je odvrnil Kendrick. Tudi sam se je ozrl naokrog. V žepu je imel še nekaj bankovcev po petdeset dolarjev, ki so mu bili ostali od prodaje petrolejskih delnic. »Kako vam je pa ime?«

»Juanita«, je rekla.

»Prav, Juanita, vzemite tole.« Porinil ji je bankovec čez mizo. »Dajte Rositi pol, druga polovica je vaša. In bodite dobri z gospodično Gordon.«

»O, senor!« je kliknila, kakor da se brani, a je vendar vzela denar. Kendrick se je čutil olajšanega. Zajtrk je končal s čudovitim tekcom.

»Zdaj pa brž«, je kliknil in planil na noge. »Kje pa je konj?«

Juanita je stopila z njim do vrat s preganjenim papirjem v rokah.

»Konj je pripravljen, senor Americano«, je rekla, »samo konjarju moram še povedati, da je vse v redu.«

Pred hišo je mestic vodil krasnega, skočnega, rjavega žrebca gor in dol. Za naglo ježo si človek ne bi bil mogel želeči boljše živali.

»Senor Kendrick bo jezdit, Pedro«, je Juanita zaklicala fantu. »Daj mu konja.«

»In če bi vam zdajle odvzel papir in bi odnesel pete — kaj bi se zgodilo potem?«

Plašno se je dekle zazrlo vanj. Naglo je stopila nekaj korakov nazaj in list pritisnila na prsi.

»Senor!« je kriknila vsa iz sebe. »Tega ne smete storiti, ona bi me ubila!«

»Kaj bi storila?« se je razjezil.

»Svojemu pumi, tej strašni mački, bi me dala za igrarč!« Juanita se je stresla od groze in stopila še dalje nazaj. »S svojim življenjem moram braniti ta papir, dokler ji ga ne izročim.«

Nejevrnost se je posmejla. Potem je vzpodbodel konja in oddirjal. Pred zaprtimi vrati se je žrebec ustavil. Vratarju, ki je slonel tam in kadil cigareto, je Kendrick rekel kratko:

»Odprite mi in pokažite mi pot do farme Buceja Westa.«

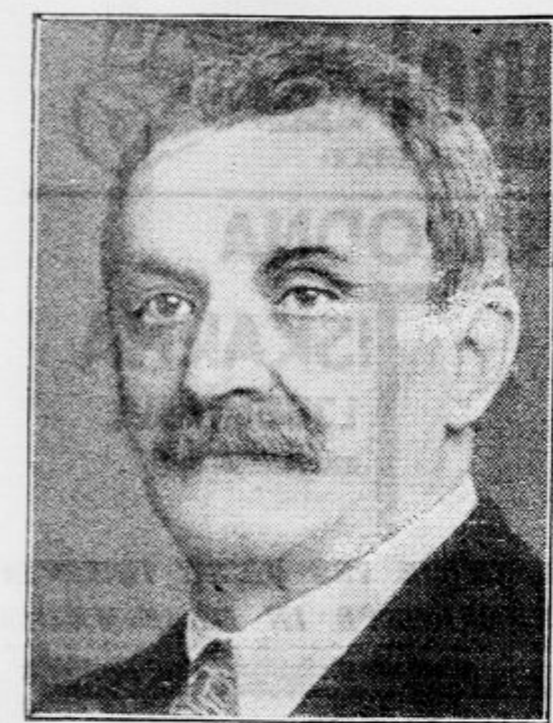
»Si, sinor.« Mož je odprl vrata na stečaj. »Tamle, onkraj doline leži. Pot drži čez hrib; kupi kamenja vam bodo pokazali pot do prelaza. Od tam pridete v eni uri do hiš. Deset milj je do Westove farme.«

K Kendrick je odjezdil v svobodo. Visoko se je vzravnal v sedlu, ramena so se mu razširila, glavo je dvignil pokonci. Svoboden je bil, čeprav samo za štirindvajset ur. Konja, resničnega konja je imel med koleni. Ozrl se je na levo, tja proti trem Barlowljim goram. Solnce je pravkar zlatilo vrh najvišje izmed njih. Nobenega dvoma ni bilo, da mu je teme ploščato. A misli se mu niso dolgo mudile ob skritih zakladih in lovu za njimi, prav tako ga ni mučil odgovor na vprašanje, ki mu je bilo najbližje, kam sta utegnili Zoraida in Barlow odjezditi tako zgodaj.

Kulturni pregled

Slovanski institut v Pragi

Pravkar izšli 10. zvezek Letopisa Slovanskega instituta v Pragi (Ročenka Slovanskega inštituta) nas podrobno seznani z delovanjem te ustanove, ki je edina akademija za proučevanje slovanskih narodov in največja organizatorica njihovega znanstvenega sodelovanja. L. 1922 obnem z Orientsalskim inštitutom s posebnim zakonom ustanovljeni Slovanski ustav je dobil prve redne člane v jeseni l. 1927, medtem ko so bila v maju l. 1928 odobrena pravila. Tega leta je bil prvi občni zbor inštituta, čigar delovanje je materialno omogočil z visokim, res mecenatskim darom T. G. Masaryk. Tako se lahko letos spominjamo desetletnice polnega delovanja inštituta, ki mu je že zakon iz l. 1922 določil namen »gostiti in graditi znanstvene in gospodarske stike s slovanskimi deželami. Njemu gre tudi znanstveno raziskavanje Slovaške in Podkarpatske Rusije«.

Prof. dr. M. MURKO,
predsednik Slovanskega inštituta

Deset letnikov Letopisa pomeni deset obsežnih in podrobnih pregledov znanstvenega, organizacijskega in vzpodbudnega delovanja tega inštituta, ki nas je že od samega začetka na čelu slovenskega rojaka univ. prof. dr. M. Murko. Obširna publikacijska dejavnost je prinesla praskemu inštitutu sloves v vseh slovanskih deželah, pa tudi med slavisti neslovenskih narodov. Mnogo podrobnega in takisto pomembnega dela je opravil v iniciativni in organizacijski smeri: podpiral je in še podpira slovanska vzajemnostna prizadevanja ne le na Češkoslovaškem, kjer imajo že dolgo rodovitna tla in bogato tradicijo, marveč tudi v ostalih slovanskih deželah. Med njegovimi inozemskimi člani - dopisniki so najodličnejši slavisti z vseh univerz, kjer se goje slavistične študije. S svojim letopisom in svojimi izdajami vzdržuje praški Slovanski inštitut stike med razkropljenimi slovanskimi znanstvenimi in kulturnimi delavci ter gospodarskimi teoretičji in praktiki. Tako nadaljuje z modernimi sredstvi stari Kollarjev program in že s samim svojim obstojem živo opozarja, da ima slovanska misel znanstvene in kulturne temelje.

Deseti zvezek Letopisa je posvečen inštitutovemu delu v minulemu letu. Na prvem mestu je seveda beseda v spomin prezidentu T. G. Masaryku, ki o njem pravi urednik Letopisa prof. dr. Saturek, da brez njega ne bi bilo Slovanskega inštituta. V članku našteva pisec prezidentove zasluge za to napravo. Pri tem se moramo nehoti spomniti, da T. G. Masaryk ni bil nikdar tako zvani »hej-slovani«, saj je vedno pobijal vseslovansko združevanje in sentimentalnost, ki je živela od samih romantičnih predstav. Vzlic temu pa je vneto proučeval slovanske kulturne pojave, delal za praktično spoznavanje slovanstva in naposled omogočil ustanovitve po vzoru akademije organiziranega inštituta za znanstvene in gospodarske stike slovanskih narodov. Tudi ta primer kaže ne le veličino pokojnega prezidenta - osvoboditelja, marveč tudi razumno, trezno in dejalno stališče Čehov v slovenskem vprašanju.

Iz prvega dela Letopisa dobimo podatke

o organizaciji Slovanskega inštituta. Tu je med drugim seznam njegovih rednih, inozemskih in izrednih članov. Naj samo mimogrede zabeležimo, da je med inozemskimi člani prvega (kulturnega) oddelka inštituta 37 jugoslovenskih članov, po veliki večini vseučilišnih profesorjev iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Med novo sprejetimi člani te vrste je znani zagrebški publicist dr. Ivan Esih. Med inozemskimi člani narodno-gospodarskega oddelka je 43 jugoslovenskih članov.

Iz letnega poročila o delovanju Slovanskega inštituta posnemamo, da je inštitut organiziral vrsto psovlati letnice smrti A. S. Puškina. Izdal je poleg Letopisa prvi del spisa prof. E. Ljucke »Zgodovinski pregled ruske literature«, M. Murka »Razprave s področja slovanske filologije«, v tisku pa ima Boris Jakovenka »Zgodovino ruske filozofije«, zbornik ob stoletnici Kollarjeve razprave o slovanski vzajemnosti in zbornik »Puškin v češkoslovaški literaturi«, oba v redakciji prof. dr. Jiřija Horáka. Prav tako je v tisku nov zvezek zbornika »Byzantinoslavica«. Med prihodnje publikacije je inštitut sprejel med drugim razpravo dr. K. Paula »B. Koptar in P. J. Šafarík«, zbirko predavanj dr. J. Slavika, dr. Corovića in dr. Šišića o slovanski ideji v teoriji in praksi, dalje drugi del ruskega spisa prof. Florovskega »Čehi in vzhodni Slovani«, drugi zvezek Polivkovih »Slovanskih pravilic« in prav tako drugi zvezek izbranih razprav prof. M. Murka. Izide tudi nadaljni del »Zgodovinskega pregleda ruske literature«, dalje drugi zvezek razprav doc. dr. J. Hedenreicha »Ruski temelji srbskega realizma«, dr. O. Berkopca »Češkoslov.-jugoslov. bibliografija« itd.

Izmed obilnega predavalnega delovanja (sem sodijo tudi debatni večeri) naj omenimo samo nekatere teme: slovanska vzajemnost s sociološko-zgodovinskega stališča, slovanska vzajemnost v medicini, slovanski stiki v likovni umetnosti, slovanski novinarski stiki, dalje slovanski stiki na gledališkem področju. Predavanja o teh temah so bila združena z diskusijo. Nadalje je inštitut priredil Kollarjevo in Karadžičevo proslavo, predavanje prof. dr. Corovića iz Beograda itd.

Poseben del Letopisa vsebuje izkaz slovanskih predavanj in jezikovnih tečajev v Pragi in v drugih mestih CSR. Razdeljen je takole: splošno slovanske teme, predavanja o Bolgariji, Podkarpatski Rusiji, Jugoslaviji, Lužici, Poljski in Rusiji. Predavanja o Jugoslaviji so naštet na 4 straneh drobnega tiska in jih je bilo potemtakem največ za Rusijo, katere seznam obsega (brez Ukrajine) nad osem stranmi.

Letopis Slovanskega inštituta pa ni samo kronika njegovega delovanja, marveč prinaša tudi drugo gradivo. Tako je tu objavljeno besedilo predavanja praškega primatorja dr. Petra Zenkla »Nekoliko miglajev k slovanskemu sodelovanju na polju socialnega skrbstva«, dalje predavanja dr. J. Horáka o Puškinovi življenjski in o T. G. Masaryku in slovanski vzajemnosti. Med nekrologi članom Slovanskega inštituta, ki so ponekod zaključene življenjske študije, omenjamo T. Saturenika članek o bivšem profesorju ljubljanske univerze Mihajlu Jasinskem. M. Wein-garta študijo o nemškem slavistu Erichu Bernekerju, Antona Ocvirka daljši oris življenja in dela dr. Ivana Prijatelja (str. 189-200, s sliko na posebni prilogi), dalje Milade Paulove članek o beograjskem zgodovinarju Stanoju Stanojeviću. Zanimiva so tudi poročila drugih češkoslovaških korporacij za študij slovanstva in za slovansko vzajemnost, takisto kot poročila o delovanju Slovanske knjižnice ministrstva zunanjih zadev v Pragi; k slednjemu se bomo še vrnil.

Vsekako je Letopis Slovanskega inštituta v Pragi poleg svoje dokumentarne vsebine tudi memento, ki je zlasti v tem trenutku pereč: slovanska ideja naj vodi skozi kulturo k solidarnosti zavesti slovanskih narodov! Slovanski inštitut v Pragi je Kollarjevemu programu izkrcil in zgradil široko pot skozi goščavo sodobne problematike. In če Slovenci pišemo o tej ponosni zgradbi slovanske misli, ne smemo pozabiti na našega vztrajnega in prizadevnega rojaka, ki kljub častitlivi starosti vzorno vodi to delo: je to prof. dr. M. Murko.

Zapiski

Češki pisatelj v Ljubljani. Včeraj je obiskal uredništvo pisatelj Josef Koudelák, ki si je pridobil ugledno ime v skupini češkoslovaških ruralističnih književnikov. Koudelák je po rodu s hanaškega ozemlja, čigar široka polja in velike vasi s starimi običaji in svojevrsno ljudsko govornico se odražajo v njegovem literarnem delu. Pisatelj je štiri romane »Vrata teme«, »Na lesu križca«, »Obmejni ljudje« in »Hlapec Jor-dan«, izmed katerih je zlasti zadnji dosegel splošno priznanje kritike in občinstva. Izdala ga je praška »Novina« v knjižnici »Glasovi zemlje« in je dosegel že tri izdaje. G. Koudelák je že dolga leta učitelj na čeških manjšinskih šolah pod Sudeti. Svoje izkušnje iz življenja na vročih tleh narodnih in socialnih konfliktov je epično obdelal že v »Obmejni ljudje«, pravkar pa piše daljši roman, čigar poglavito vsebino bodo tvorili boji med češkim in nemškim elementom in zemljo, za življenjski in kulturni prostor, za pravico in resnico. G. Koudelák je prvi v Jugoslaviji in kaže posebno zanimanje za slovenske kraje, o katerih namerava prihodnje potopisno reportažo v moravskih listih.

»Življenje in svete« prinese v prihodnji (ponedeljski) številki članek »Krožni tok oglikove kisline«, zanimivo narodopisno razlaganje »Ali so zamorec leni?« drugo poglavje potopisnega kramljanja dr. Antona Debeljaka »Skozi črni potok proti Kočevju«, pripovedno prozo Ignace Koprivca »Večer na vasi«, dalje zdravstveni članek »O vnetju določne in o njih zdravljenju«, I. Kostiala jezikoslovni prispevek »Rimska cestca«, N. K. življenjsko crtico o Antoni. nu Reichi in P. K. poročilo o knjigi Louise Marliosa »Uroda kapitalizma«, Stevilko, ki je obilno ilustrirana, zaključujejo rubrike Tehnični obzorik, Fotoamater, Filatelija, Človek in dom, Iz filmskega sveta, Uganke in Šah.

Jože Rus, Vaške table in vaška imena. Geografsko društvo v Ljubljani je izdalo

Roman za odrasle mladino. Tiskovna založba v Mariboru je pravkar izdala roman prof. Gustava Šiliha »Beli dvor«. Določeno priznanje pedagoškega pisatelja, ki se je že pred mnogimi leti uveljavil tudi v leposlovju, je namenjeno odrasli mladini (med 12. in 18. letom), s pridom pa bodo segli po njem tudi odrasli čitatelji. Roman se dogaja v eni naših obmejnih dolin v razdobju med 1902 do 1922, ko se je bila med nemštvom in slovenstvom borba na življenje in smrt. Tako je roman Gustava Šiliha izšel ob pravem času: dvajsetletnica osvobodjenja obuja spomine na nekdanje borbe za naše narodne pravice in v »Belem dvoru« bo zlasti mlad čitatelj našel ne le podobe iz preteklosti in oris razvoja dečka na mladostnika, marveč tudi plemenito vzpodbudo k ljubezni do svoje domovine ter duha optimizma in konstruktivnega dela. V slovanski književnosti so spisi za odraslo mladino kaj redki, »Beli dvor« pa je kot mladinski roman v obsegu skoraj 400 strani velike 8° sploh edinstven pojav in zato vreden pozornosti čitateljskega občinstva. Knjigo je po avtorjevi zamisli ilustriral Radovan Klobučič. K delu Gustava Šiliha se bomo ob prvi priliki vrnili z obsežnejšim referatom, za sedaj ga samo priporočamo mladim in starejšim čitateljem.

Važna odkritja o Voltairu. Eden največjih francoskih pisateljev prosvetljene dobe Voltaira še vedno zanima življenjske pise, raziskovalce in celo čitateljsko občinstvo. O tem priča stalno rastoča literatura o njem in nove izdaje spisov, kakor tudi njih prevodi v tuje jezike. Tako je prav v zadnjih tednih izšla italijanska izdaja Voltairovih filozofskih povelj. Najnovejšo »Les Nouvelles Littéraires« pa poročajo, da o tem predstavitelju evropske prosvetljenosti še ni bilo vse povedano, kakor se je zdelo in da so na potu važna odkritja. Le-ta prihajajo iz Leningrada. V državni knjižnici nekdanje carske prestolnice se nahaja Voltairova knjižnica, ki jo je bila takoj po filozofovi smrti kupila ruska carica Katarina Velika. To dejstvo je seveda že zdavnaj znano, tembolj pa preseneča, da si doslej ni še nihče podrobno ogledal teh knjig. Šele sedaj so se nekateri ruski znanstveniki posvetili tej nalogi in so odkrili v Voltairovih knjigah obilo novega in delno celo važnega gradiva o Voltairu. Prav tako so tu zasledili nekatere še neizdane, četudi fragmentarne spise. Najzanimivejše so opazke, ki si jih je Voltaira delal na robu raznih knjig; te beležke utegnejo dati mnogo značilnega materiala o avtorju »Kandida«.

S P O R T

Jubilejne dirke na Ljubelj

združene s ciljno vožnjo na njegov vrh, bodo v dnevih
14. in 15. avgusta

Motoklub Ilirija, znani prireditelj vsakoletnih mednarodnih gorskih motodir na Ljubelj, bo letos, ko proslavlja 25letnico svojega obstoja, izvedel svoj tradicionalni sportno prireditelj še v večjem obsegu kakor doslej. Znano je, da so bile vse dosedanje prireditve MK Ilirije zares na sportni višini, saj je vsakoletna ljubeljska dirka že znana daleč preko mej naše domovine, a letos nam prireditelj obeta še več.

Svoj 25. jubilej bo MK Ilirija proslavila v okviru ljubeljske dirke in drugih prireditelj, ki bodo v zvezi s to dirko. V nedeljo, dan pred dirko, je razpisana mednarodna ciljna vožnja na vrh Ljubelja s ciljem od 8. do 12. ure. Vsak motoklicist, ki bo v tem času dospel na vrh Ljubelja in se prijavil tajništvo kluba za udeležbo, bo prejel lepo spominsko plaketo. Klubsko grupa, ki bo imela največje število udeležencev in največje število prevoženih kilometrov, prejme še posebno častno darilo. Točno ob 12. uri ta dan bo komisija na cilju zaključila delo in takoj za tem bodo Ilirijani na vrhu Ljubelja odkrili spominski steber svojemu, lani tragično preminulemu predsedniku Rudolfu Zalokarju.

Po kosilu se odpeljejo udeleženci ciljne vožnje na Bled in dalje v Bohinj, medtem ko bodo tekmovalci imeli trening pod vodstvom sportne komisije MK Ilirije. Za one, ki se zanimajo za tehniko in način treniranja, bo to gotovo zelo zanimiva točka.

Glavna točka VIII. mednarodne gorske dirke na Ljubelj bo pa na praznik, v ponedeljek 15. avgusta ob 10.30 dopoldne. Vožilo se bo za državno gorsko prvenstvo in obenem za klubsko prvenstvo Motokluba Ilirije. Prvo razpisuje savez motoklubov kr. Jugoslavije, drugo pa prireditelj dirke, MK Ilirija. Že nekaj let velja ljubeljska dirka za vsakoletno »revijo jugoslovenske motoklistike«, a letos bo gotovo še prav posebnost.

Kajakaši v mirnih vodah

Tekme za državno prvenstvo bodo v nedeljo ob 10.30 na Bledu

Prvo tekmovalstvo za drž. prvenstvo te vrste je bilo 5. avgusta 1936 na Bohinjskem jezeru. Kajak klub Ljubljana je takrat s svojimi tekmovalci zasedel vsa prva in druga mesta nasproti močni konkurenci zagrebških tekmovalcev. Ta tekma je bila obenem izbirna tekma za olimpiado.

Na nedeljski tekmi, katere organizacijo ima v rokah Kajak klub Ljubljana, bo startala poleg ljubljanskih »kanonov« tudi elita zagrebških tekmovalcev, tako da bo konkurenca zelo močna. Naši so se že prav od zgodnje pomladi neumorno pripravljali za to tekmo ter so vsi v dobri formi. Startali bodo skoraj v vseh disciplinah tako v F 1 (olimpijski enojki), F 2 in v turnir dvojki. V F 1 bo startal prvič naš znani amater Stopar Rudolf, ki je na treningih pokazal, da bo lahko častno zastopal barve svojega kluba, dalje bo nastopil v enojki prvič še mladi »Miki«. V F 2 (olimpijski dvojki) bosta nastopila inž. Deutschmann, dosedanji državni prvak v enojki, ter Tepina Pavel. V drugi F 2 pa bosta vozila kot favorita v tej disciplini inž. Gaberšek-Malahovec. Prvi je znan naš olimpijec ter državni prvak v tej disciplini, drugi pa tudi znani mednarodni vozač, čigar domena je sicer kajak-slalom. Izven okvira državnega prvenstva bosta prvič nastopila v turnir dvojki mlada tekmovalca Drogenič-Boltavter.

Razen teh ljubljanskih tekmovalcev bo nastopilo še približno 20 zagrebških, tako da se obeta vsakemu, ki bo prisostvoval tej tekmi, velik sportni užitek. Proga bo potekala okoli Elejskega jezera s startom in ciljem v Grajskem kopalisku ter se bo vozila dvakrat. Start bo ob 10.30.

Eno je gotovo, da bo letos na Ljubelju živahno kakor še nikdar doslej, da bo borba za sekunde in desetinke sekund huda, a morda bo »padelec« še kak rekord, kar je prav verjetno, če upoštevamo vmes, s katero se je letos vrgla Ilirija na Ljubelj.

Prireditelj bo poskrbel za čim ugodnejši prevoz gledalcev na dan dirke na Ljubelj, na delu pa je tudi poseben stanovanjski odsek, ki bo skrbel za udobno in ne predrago prenočišče gledalcev. (Prijava sprejema tajništvo kluba, Miklošičeva 15.)

Dolžnost vsakega sportnika je, da s svojim obiskom izkaže pozornost MK Iliriji ob proslavi njene 25letnice, a vsakdo bo imel tudi svoj užitek, ko bo gledal edinstveno, zares kvalitetno motoklistično prireditev na strmih ljubeljskih zavojih.

Jutri torej — ženska tekma!

Ob 17.30 na igrišču ob Tyrševi cesti HSK Zagreb je javil v Ljubljano, da bosta obe enajstorici nastopili v kompletnih postavah, a pri Zagrebčankah vse tri ljubljanki: Omanova, Cimpermanova in Bernikova.

Predtekmo k gornji prireditvi bosta odigrala rezerva ljubljane in SK Reka. Poslednja je dosegla v zadnjem času nekaj pravih uspehov, a ker bo predvidoma tudi rezerva ljubljane ojačena, je pričakovati lepe in napete tekme.

Predtekma se bo pričela ob 16., ženska nogometna tekma pa ob 17.30, ob vsakem vremenu na igrišču ob Tyrševi cesti.

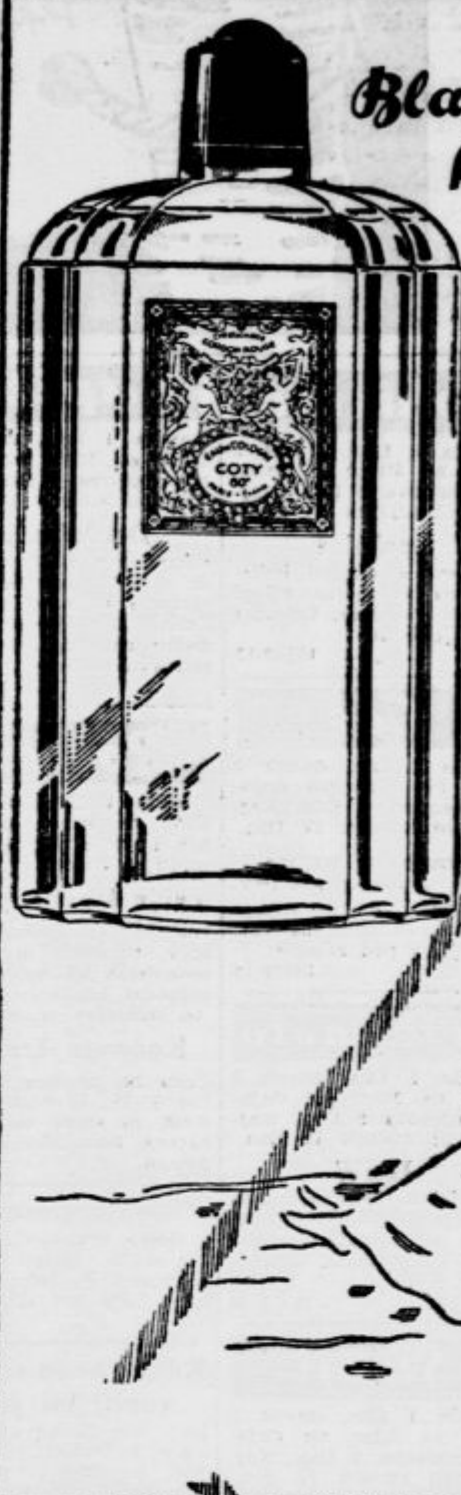
Obe enajstorici prideta v Ljubljano v nedeljo dopoldne z brzim vlakom iz Zagreba ob 9.30.

Razpis

propagandnega stafetnega teka za prehodni pokal »Mariborskega tedna« ki ga prirejata združeni mariborski lahkoatletski klubi v sredo, dne 10. avgusta na tradicionalni progi: Koroščeva ulica (Ljudski vrt) — Maistrova ulica — Zrinjski trg — Kolodvorska ulica — Aleksandrova cesta — cilj Trg Svobode. Skupna dolžina proge 1.810 m, za 7 atletov na običajnih progah. Start točno ob 19. v Koroščevi ulici (pred bivšim igriščem ISSK Maribora). Kapetani moštev s svojimi tekači se morajo najkasneje ob 18.40 javiti vodji tekmovalca G. Staršini Gustavu. Za slatčinico poskrbi vsak klub sam.

Nagrade: zmagovalno moštvo prejme za leto 1938 v prehodno last prehodni pokal »Mariborskega tedna«, v stalno posest pa spominsko plaketo. Pokal brani moštvo SK Rapida, Maribor. Drugo in tretje

Blagodejno delovanje kolonjske vode dobre kakovosti

Kadar je telo trdno, izčrpano, zdelano od napa, kadar so živci napeti zaradi neznozne poletne vročine, Cotyjeva kolonjska voda nudi radost, odmor, pomirjenje...

To je pravi izvor svežine! Eau de Cologne »Cordon Rouge« — izdelek visoke kakovosti — ima najbolj intenzivno svojstvo jačanja, najnežnejše je parfimirana, to je najbolj sveža kolonjska voda...

"Cordon Rouge"
EAU DE COLOGNE
COTY

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug, parfumerijski oddelek, Zagreb.

plasirani moštvi prejmeta spominske plakete. Razdelitev nagrad bo takoj po končanem teku na Trgu svobode. Pravico tekmovalstva imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, člani mariborskih klubov, nogometni klubi, dijaška, sokolska in vojaška moštva.

Prijave brez prijavnine, ki morajo vsebovati natančen vrstni red tekačev in ime kapetana moštva, je treba poslati najkasneje do 8. t. m. do 18. na naslov: Evgen Bergant, urednik Putnika, Maribor, Trg svobode-grad v zapeteni kuverti s šifro: »Stafetni tek skozi Maribor M.T. 1938.«

Tekmovanje bo po pravilih in pravilnikih JLAS. Združeni mariborski lahkoatletskih klubov.

SK Mars. V nedeljo ob pol 9. bo na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno trening tekma med I. moštvom in juniorji komb. Opozorjajo se vsi verif. igralci, da se točno javijo načelniku na igrišču. Kdor ima opremo, naj jo prinese s seboj. Tajnik.

SK Reka. Jutri v nedeljo ob pol 16. bo I. moštvo v garderobi ljubljane zaradi igre z Ljubljano, dopolne ob pol 9. pa rezerva na našem igrišču s Slavijo. Postavi sta razvidni v garderobi.

Iz SK Ljubljana. Vljudo naprošamo sportnice in sportnike, da se udeležijo sprejema sester Čehoslovakinj in Zagrebčank, ki bodo jutri odigrale nogometno tekmo in sicer na glavnem kolodvoru v nedeljo dopolne ob 9.30.

SK Ljubljana. V nedeljo bo igralo prvo moštvo proti Reki, juniorsko moštvo pa v Laškem. Postave in navodila na običajnem mestu.

Odbor lahkoatletskih sodnikov v Ljubljani. (Službeno.) Za miting podsvetja in SK Planine, ki bo danes in v nedeljo 7. t. m., so določeni naslednji sodniki: dr. Bradac, inž. Grünfeld, Sancin Savo, Megušar Maks, Karel Polajnar, Pevalek Mirko, Vidic Ciril, Cimperman Maks, Cek Oktavij, Trtnik Metod, Kalan Avgust, Soukal Ciro, Sancin D. in Dobovšek, vrhovni sodnik inž. Grünfeld, voditelj tekmovalstva Sanci D., starter gospod Vidic. Ostale funkcije bodo razdeljene na mestu. Začetek danes ob 16.50, v nedeljo ob 9. dopoldne. Tekmovanje bo na Stadionu. Vsi sodniki morajo biti na mestu pol ure pred začetkom tekmovalstva. — Predsednik.

Nogometni brzi turnir v Celju. Na Glaziji v Celju bo jutri popoldne nogometni brzi turnir v korist krajevne protituberkulozne lige v Celju. Nastopili bodo naslednji pari: ob 16.30 Celje—Atletik, ob 17. Olimp—Jugoslavija, ob 17.30 premaganca, ob 18. zmagovalca. Ker ima prireditelj kluba je bilo rečeno, da naj zbere pod svojim okriljem gabsko mladino in ji da zares prave, z ljubeznijo prepojene telesno-kulturne vzgoje. Olimp je storil svojo dolžnost v polni meri. Mladina se je organizirala in navadila reda in discipline. To je pa pogoj vsakega napredka! Spored za 10letnico bo lep in pričakujemo od občinstva, da bo ta dan podprlo klub moralno in gmočno in mu ostalo še v naprej naklonjeno. V soboto 3. septembra bo propagandni stafetni tek po mestu. V nedeljo 4. septembra dopolne bo evetični dan in prodaja spominskih znakov za 10letnico, popoldne pa lahka atletika in nogometna tekma.

Iz Jesenic

— Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob pol 9. zvečer v nedeljo pop. ob 3. uri samo, ob slabem vremenu večerki »Prvi in drugi prired.«. Dodatek tudi Paramountov zvočni tečaj... — Še! »Gospodica džungla«.

Mali oglasi

**LAHKA
LETNA
OBLAČILA,**
vetrni suknjiči,
perilo itd.
prodaja najceneje
Presker,
Sv. PETRA C. 14.

Absolventka
dvoraz. trg. šole izče službe
v pisarni. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 18262-2

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Učenka

(močne postave), z dvelet-
no učno dobo, želi dokon-
čati svoj učni termin v tr-
govini z mesanim blagom
s primerno šolsko izobrazbo
Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18333-44

Vajenca

poštenega, vestnega, za tr-
govino z mesanim blagom
s primerno šolsko izobrazbo
Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18333-44

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Vino

odlične vrste, beko in rdečo
do 100 bl prodaj po dnev-
ni ceni. M. Bartulič, Vi-
dem, Krško. 18250-6

Žago venecijanko

s cirkularno na stalni vodi,
godzoprometnem kraju s
šupo za rezanje lesa in nekaj
gozda prodaja Franc Jelov-
čan, Gorenja vas nad Škof-
Loko. 18105-3

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Dinje in lubenice

svetle, dobite najceneje pri
Glavnik na Pogačarjevem
trgu pod tržno lopo na
nasproti vodnjaka. 18307-34

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Klaviir

kratk, ručaj Stelzhammer,
zelo dobro ohranjen, pro-
dam zaradi pomanjkanja
prostora. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 18069-26

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

V nedeljo

in ponedeljek
večanje pri GRADU v Be-
ričevem. Avtobus pelje iz
Ljubljane ob mestnega do-
ma ob 14.30, 15.30, 16.30
in 20.00. Odbor iz Beriče-
vega ob 19.30, 21.00, 22.30
in 24.00. 18308-18

Jutri vozi avtobus

v Rakitno
ob pol 7. izpred Mestnega
doma. Telefon 36-98. 18290-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Postrežnico

našno in pošteno, iščem za
dopolnjenje ure. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 18302-1

Briv. in frizer.

pomočnika
sprejemam takoj v stalno
službo. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 18289-1

Več mlajših

kartonažnih delavk
sprejemam takoj. Litografija
Josip Čemažar, Ljubljana,
Igrška ulica 6. 18285-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek
3 din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Uradnica

z večletno prakso v zadr-
nem knjigovodstvu, z zna-
nim slovenske stenografije,
išče službo. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Vestna 91«
18291-2

**MOTORNA
KOLESA**

od 100 do 600 ccm
eno leto garancije
vse rezervne dele

Motor-Lotz
Maribor, Cankarjeva

Dvonestropno pisarniško zgradbo

v OSIJEKU, Strossmayerjeva ulica št. 8
proda Okrožni urad za zavarovanje delavcev
v Zagrebu. Interesenti naj predložijo svoje
ponudbe z označitvijo kupne cene naj-
kasneje do 30. avgusta t. l.

Tisoče zahval

prejema »MORANA«

POSILJAMO PO POVZETJU STEKLIN 50-

Prhljaj? Treba ga je temeljito odkravit!
Redno par kapljic Brezove vode;
uspeh je siguran.

Bralle

Korespondenta

sposobnega samostojne nemške,
angleške in ev. francoske korespon-
dence, iščemo za takoj — Pismene
ponudbe s sliko naj se pošljejo na
PUBLICITAS D. D. Zagreb, Illica 9,
pod br. 50526.

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Spalnica

počitnice v orehovi imita-
ciji ima stalno na zalogi
mizarstvo »Ličena, Celovska
209, Ljubljana. 18309-12

Les

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Hrastove prage

»skarte« z malimi pogreška-
mi, normal. dolžine 2.60 m
prodaj. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Pragie«. 18279-15

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

BMW

dvo sedežna limuzina, ugod-
no napravlja. — Ogleda se
lahko pri J. Lovše, Ljublja-
na, Tyrševa cesta. Zastop-
stvo DKW. 18278-16

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Več pletilnih

strojev
dobro ohranjenih 4-80, št.
8 od 60 do 80 cm žakari
8-80, 10-80 cm. kupim.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Dobro pletilni stroje«. 17937-29

Klišeje

ENO-INO-VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Ar. Petra nalipl. 23

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Družabnika

s kapitalom od din 300.000
do 600.000, sprejme dobro
vpejano tekstilno podjetje.
Rentabilnost 15—20%. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod šifro »15—20«. 18246-16

Posest

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Večje število parcel

kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in pa sta-
varniških hiš ter vil, ima
napravlja gradbeno stroko-
no izobražen posredovalec

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Tele-
fon 37-33. Pooblaščen gra-
ditelj in sodni cenitelj za
nasvete brezplačno na raz-
polago. 25-20

Manjše posestvo

z dobro vpejano gostilno,
kupim v bližini okolici
Ljubljane. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Posestvo«. 18331-20

Kdor namerava

kupiti ali prodati
hišo, vilo, posestvo in stav-
bišče v Ljubljani ali dru-
god, naj sporoči svoj na-
slov Društva hišnih posest-
nikov, Ljubljana, Salendro-
va ulica 6. 18335-20

Moderna vila

nova, enonadstropna, 1000
kv. m vrta radi selitve po-
ceni napravlja proti gotovini
120.000 din. Poziv se pri
postavi v restavraciji D. M.
v Polju pri Ljubljani. 18307-20

Hiša

z moderno urejeno in do-
bro ideočno parno pečarjo
zaradi bolezni takoj napro-
daj. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 18245-20

Enodružinsko vilo

popolnoma opremljeno, ves
komfort, v sredini Gorenj-
ske, s krasnim vrtom, ugod-
no prodaj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 18266-20

Stanovanje

odda

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Sobo in kuhinjo

z jedilno shrambo, takoj
oddajam odraslim osebam.
Florjanska 24. 18273-21

Dvosob. stanovanje

z vsem modernim komfor-
tom, visoko pritličje, v cen-
tru, oddajam 1. novembra.
Naslov v vseh poslovalni-
kah Jutra. 18306-21

Dvosob. stanovanje

solčno, parketirano, južna
legat, oddajam na Cesti 29.
oktobra (Rimski cesti) št. 23
za 1. november t. l. 18301-21

Lepo stanovanje

sobe in kuhinje, takoj od-
dam. Lajevic, Kamniška
ul. 20. 18300-21

Stanovanja

izda

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

z vsemi pritlikinami v bli-
žini centra, išče mirna do-
bra stanka. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Najraje v vili«. 18168-21a

Med mestom

in deželo

posreduje »Jutrovo«
mali oglašniki

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

parketirano z elektriko, —
s strogo separir. vhodom,
takoj oddajam. — Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 18310-23

Lepo solčno sobo

s posebnim vhodom, od-
dam takoj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 18264-23

Opremljeno sobo

z dvema posteljami, oddajam
in prazno s številnikom.
Starotova ul. 26, Jančič. 18293-23

Opremljeno sobo

lepo, s posebnim vhodom,
oddajam. Šmartinska c. 10.
18295-23

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Dijaško stanovanje

brezplačno pri boljši rodni-
ni za resnega revnega peto-
solca k sinu petošolcu. Do-
pise pod »Dobro tovariše«
na ogl. odd. Jutra. 18196-22

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3
Din; za šifro ali daja
nje naslova 5 Din. Naj-
manjši znesek 17 Din.

Briljanten prstan

zlat je bil najden pred ko-
palščem »Ilirije«. Pozve se
pri kopalški blaginji ali v
vseh poslovalnicah Jutra. 18265-31

Ovignite v oglašnem

oddelku dosepe

ponudbe.

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek
3 din; za dajanje naslova
3 din; najmanjši znesek
20 din.

Mlad obrtnik

dobro situiran poroči
gospodično lepe pretek-
losti. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Lepa
bodočnost 743«. 17743-24

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

Brižna nega deteta

je odločilna za njegov nadaljnji razvoj

Preparati Vasenol so rezultat dolgoletnih
opazovanj in izkustev ter so pripravljeni
na temelju najnovejših učenjskih raz-
iskovanj. Redna nega s pre-
parati Vasenol pospešuje
normalen razvoj nežne, ob-
čutljive kože otroka in jo
obvaruje od raznih vplivov
in draženj.

Vasenol

PUDER IN KREMA ZA DECO

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAJZEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Državna razredna loterija

Žrebanje V. glavnega in poslednjega razreda tekočega 36. kola srečk bo po
loterijskem načrtu v času od 11. avgusta do vključno 7. septembra t. l. in to:

V Beogradu: 11., 12., 13., 15., 16., 17., 18., 19., 20. in 22. avgusta in

v Skoplju: 26., 27., 29., 30. in 31. avgusta in 1., 2., 3., 5. in 7. septembra t. l.

V tem žrebanju bodo 7. septembra t. l. izžrebane štiri premije, in to:

**400.000.—, 500.000.—, 1.000.000.—,
in 2.000.000.— din.**

Poleg teh premij bo izžrebano veliko število dobitkov po 200.000.—;
100.000.—; 80.000.—; 60.000.—; 40.000.—; 35.000.—; 30.000.—;
25.000.—; 20.000.—; 15.000.—; 12.000.—; 10.000.— in drugih manjših dobitkov.

Skupna vsota dobitkov v tem žrebanju znaša:

Din 56,927.000.—

ki se izplačujejo brez vsakih odbitkov.

V najsmrenejšem primeru z možnim spajanjem premij in dobitkov se lahko
pri tem žrebanju dobi na eno srečko

Din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Osebe, ki že sodelujejo v igri 36. kola, morajo svoje srečke IV. razreda
zamenjati s srečkami V. razreda najdalje do 6. avgusta t. l.

Oni pa, ki nimajo srečke, pa bi želeli sodelovati v igri v tem V. glavnem
razredu, lahko srečke nabavijo pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih prepro-
dajalcih, ki so v vsakem večjem mestu, in to z doplačilom:

**za eno celo srečko Din 1000.—,
za eno polovico srečke Din 500.—,
za eno četrtino srečke Din 250.—.**

Natančnejša navodila z loterijskim načrtom in občimi pravili se dobe na
zahtevo zastonj pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radijska postaja v Beogradu bo vsak dan žrebanja med dnevnimi vestmi
objavljala tudi rezultat žrebanja za dobitke od 5.000.— din navzgor.

S kupovanjem srečk državne razredne loterije vsak poedinec, poleg osebne
koristi, ki jo lahko ima, obenem podpira narodno gospodarstvo, obrtništvo,
industrijo in invalide, ker se čisti dohodek od prodaje srečk sorazmerno razdeli
v zgoraj navedene vrste.

**dobro
obrit —
dobre
volje**

ROT BART

Glavno skladišče za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, pari. odd. Zagreb.

Ivana Kavčič, roj. Pečar
gostilničarka
včeraj zjutraj ob 3/43. uri po kratkem trpljenju zapustila.
Pogreb drage pokojnice bo danes ob 5. uri popoldne
iz hiše žalosti, Podlipoglav 26, na farno pokopališče
pri Sv. Lenartu v Sostrem.
PODLIPOGLAV, dne 6. avgusta 1938.
Žalnoči: LEOPOLD, soprog, SLAVKO IN MILAN, otroci
in ostalo sorodstvo.

ZAKLETI GRAD

